

Województwo Opolskie

Raport z realizacji
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
NA LATA 2016-2020”
za lata 2016-2017

Raport został przygotowany przez Zespół Polityki Ekologicznej Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Zespół autorski:

mgr Leon Chwojncki

mgr inż. Katarzyna Oszańca

mgr Grażyna Przyłucka

mgr Agnieszka Trela

Spis treści

1. Cel, zakres i podstawy prawne raportu	5
2. Cele strategiczne programu ochrony środowiska	6
2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	6
2.2. Zagrożenia hałasem	6
2.3. Pole elektromagnetyczne	7
2.4. Gospodarowanie wodami	7
2.5. Gospodarka wodno-ściekowa	8
2.6. Zasoby geologiczne	8
2.7. Gleby	8
2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	9
2.8.1. Odpady komunalne	9
2.8.2. Odpady niebezpieczne	11
2.8.3. Odpady zawierające PCB	12
2.8.4. Oleje odpadowe	12
2.8.5. Odpady medyczne i weterynaryjne	13
2.8.6. Zużyte baterie i akumulatory	13
2.8.7. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	14
2.8.8. Pojazdy wycofane z eksploatacji	14
2.8.9. Odpady zawierające azbest	15
2.8.10. Zbędne środki bojowe i odpady materiałów wybuchowych (w przypadku pojawienia się)	15
2.8.11. Przeterminowane środki ochrony roślin	15
2.8.12. Odpady inne niż niebezpieczne	16
2.8.13. Zużyte opony	16
2.8.14. Odpady z budowy, remontów demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej	16
2.8.15. Komunalne osady ściekowe	17
2.8.16. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne	17
2.8.17. Odpady opakowaniowe	18
2.8.18. Odpady z wybranych gałęzi gospodarki	19
2.9. Zasoby przyrodnicze	19
2.10. Zagrożenie poważnymi awariami	20
2.11. Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna	20
3. Metodyka tworzenia raportu	21
4. Stopień realizacji wdrażania programu wraz ze wskaźnikami monitorowania	22
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	22
4.1.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	22
4.1.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	25
4.2. Zagrożenia hałasem	34
4.2.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	34
4.2.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	39
4.3. Pole elektromagnetyczne	43
4.3.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	43
4.3.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	43
4.4. Gospodarowanie wodami	46
4.4.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	46
4.4.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	48
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	53
4.5.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	53
4.5.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	57
4.6. Zasoby geologiczne	63
4.6.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	63
4.6.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	64
4.7. Gleby	64
4.7.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	64
4.7.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	65
4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	68
4.9. Zasoby przyrodnicze	69
4.9.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników	69
4.9.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	71
4.10. Zagrożenie poważnymi awariami	77

4.10.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników.....	77
4.10.2. Realizacja Programu ochrony środowiska	77
4.11. Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna.....	82
4.11.1. Realizacja Programu ochrony środowiska	82
5. Zestawienie kosztów realizacji Programu ochrony środowiska	84
6. Podsumowanie realizacji Programu ochrony środowiska w latach 2016-2017	86
7. Spis tabel	93
8. Spis rysunków	95

1. CEL, ZAKRES I PODSTAWY PRAWNE RAPORTU

Opracowanie raportu wynika z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.), który obliguje organ wykonawczy województwa do sporządzenia go co dwa lata. Zarząd województwa przedstawia przedmiotowy raport sejmikowi województwa, a następnie przekazuje do ministra środowiska.

Ustawodawca nie określił żadnych wymagań odnośnie zawartości raportu, jego formy, struktury czy treści. Przyjęto zatem, że powinno być to krótkie sprawozdanie z realizacji Programu ochrony środowiska za okres minionych ostatnich 2 lat, w szczególności z realizacji założonych zadań własnych.

Raport informuje o tym, co udało się zrealizować w zakładanym okresie. Jest to opracowanie syntetyczne, zawierające usystematyzowane informacje na temat działań, jakie zostały podjęte w zakresie ochrony środowiska przez poszczególne organy, jednostki administracyjne, mieszkańców oraz podmioty gospodarcze. Jest to przedstawienie rezultatów działań w dziedzinie ochrony i zarządzania środowiskiem. Istotnym elementem raportu jest zestawienie poniesionych nakładów finansowych w ramach poszczególnych zadań, a także wyodrębnienie wskaźników ochrony środowiska dla poszczególnych działań.

Raport jest dokumentem ogólnodostępnym (publicznym), w którym samorząd lokalny prezentuje działania w odniesieniu do środowiska. Zawiera podstawowe informacje o działaniach samorządu terytorialnego z wykonania przez niego ustawowych i dodatkowych działań w tej sferze.

Raport składa się z następujących części, według których usystematyzowano informacje:

- zadań własnych województwa – przedsięwzięcia, które były finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji województwa),
- zadań monitorowanych – przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które były finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie województwa, ale podległych bezpośrednio organom centralnym).
- zadania dodatkowe – przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które zrealizowane były w latach 2016-2017.

Struktura Raportu:

1. Cel, zakres i podstawy prawne raportu – rozdział opisuje podstawowe założenia związane z Raportem.
2. Cele strategiczne programu ochrony środowiska – rozdział przedstawia cele do osiągnięcia w ramach Programu ochrony środowiska w poszczególnych komponentach:
  - Ochrona klimatu i jakości powietrza,
  - Zagrożenia hałasem,
  - Pole elektromagnetyczne,
  - Gospodarowanie wodami,
  - Gospodarka wodno-ściekowa,
  - Zasoby geologiczne,
  - Gleby,
  - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
  - Zasoby przyrodnicze,
  - Zagrożenie poważnymi awariami,
  - Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna.

3. Metodyka tworzenia raportu – rozdział opisuje metodykę tworzenia Raportu oraz wskazuje źródła danych.
4. Stopień realizacji wdrażania programu wraz ze wskaźnikami monitorowania – rozdział opisuje realizację zadań własnych i monitorowanych, w tym dodatkowych oraz przedstawia szczegółowe informacje nt. stopnia realizowanych przedsięwzięć.
5. Zestawienie kosztów realizacji Programu ochrony środowiska – rozdział przedstawia łączne koszty poniesione w trakcie realizacji zadań w ramach Programu ochrony środowiska.
6. Podsumowanie realizacji Programu ochrony środowiska w latach 2016-2017 – rozdział przedstawia krótkie podsumowanie realizacji zadań w ramach Programu ochrony środowiska.

2. CELE STRATEGICZNE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W rozdziale zestawiono cele realizacji działań w poszczególnych obszarach interwencji.

2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel:

Poprawa stanu jakości powietrza na terenie województwa w stosunku do roku bazowego

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie regionalne ochroną powietrza. Monitoring realizacji programów ochrony powietrza,
- Realizacja zadań wskazanych w programach ochrony powietrza (POP),
- Działalność kontrolno-pomiarowa w zakresie jakości powietrza atmosferycznego,
- Wzmacnianie procedur analizowania skutków realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w kontekście wpływu na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- Działania służące minimalizacji oddziaływania niewydajnych lokalnych źródeł ciepła,
- Opracowanie nowych, oraz realizacja zadań obowiązujących planów gospodarki niskoemisyjnej gmin,
- Rozwój sieci drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury rowerowej,
- Rozwój energetyki odnawialnej,
- Działania inwestycyjne w obszarze redukcji emisji zanieczyszczeń z instalacji przemysłowych.

2.2. Zagrożenia hałasem

Cel 1:

Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie województwa

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie ochroną środowiska przed hałasem na szczeblu regionalnym. Monitoring realizacji programów ochrony środowiska przed hałasem,
- Realizacja działań ochrony środowiska przed hałasem,
- Monitorowanie stanu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem.

Cel 2:

Wzmocnienie działań mających na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego

Kierunki interwencji:

- Realizacja działań zapobiegających powstania sytuacji konfliktowych w zakresie oddziaływania akustycznego.

2.3. Pole elektromagnetyczne

Cel:

Utrzymanie poziomu PEM na obecnym poziomie

Kierunki interwencji:

- Monitoring stanu środowiska w zakresie PEM.

2.4. Gospodarowanie wodami

Cel 1:

Niepogarszanie stanu wód

Kierunki interwencji:

- Monitoring stanu środowiska w zakresie jakości wód powierzchniowych.

Cel 2:

Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego

Kierunki interwencji:

- Ograniczenie zasięgu i skutków powodzi,
- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych.

Cel 3:

Regulacja cieków

Kierunki interwencji:

- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych.

Cel 4:

Przeciwdziałanie skutkom suszy

Kierunki interwencji:

- Ograniczenie zasięgu i skutków suszy.

Cel 5:

Poprawa stanu wód

Kierunki interwencji:

- Poprawa stanu JCWP,
- Poprawa stanu ekologicznego JCWP,
- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych,
- Poprawa stanu wód.

Cel 6:

Aktualizacja danych

Kierunki interwencji:

- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych.

2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Cel 1:

Ochrona wód

Kierunki interwencji:

- Uporządkowanie gospodarki ściekowej,
- Zarządzanie gospodarką wodną.

Cel 2:

Zapewnienie dostępu do awaryjnego źródła wody

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie gospodarką wodną.

2.6. Zasoby geologiczne

Cel:

Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin

Kierunki interwencji:

- Pobudzanie aktywności potencjalnych przedsiębiorców w zakresie możliwości poszukiwania i eksploatacji kopalin,
- Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach,
- Poprawa dostosowania działań w zakresie planowania przestrzennego i lokalizacji inwestycji do potrzeb ochrony kopalin, również w obrębie złóż nieeksploatowanych,
- Rozpoznawanie zasobów i budowy geologicznej oraz zabezpieczanie złóż zasobów geologicznych.

2.7. Gleby

Cel 1:

Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb z dostosowaniem formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do ich naturalnego potencjału przyrodniczego

Kierunki interwencji:

- Promowanie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie programów działań proekologicznych oraz zwiększanie świadomości rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb,
- Ochrona gleb o najlepszych walorach użytkowych i wartościowych z punktu widzenia przyrody.

Cel 2:

Ochrona gleb przed negatywnym wpływem czynników naturalnych

Kierunki interwencji:

- Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną.

Cel 3:

Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na powierzchnię ziemi (zwłaszcza zmniejszanie udziału terenów o przekształconej i zanieczyszczonej powierzchni ziemi)

Kierunki interwencji:

- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i remediacja zanieczyszczonych terenów przemysłowych.

2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. za rok 2016 oraz zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. za rok 2017.

2.8.1. Odpady komunalne

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cele główny 1:

Ograniczenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych.

Cele główny 2:

Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Cele główny 3:

Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych

Cele główny 4:

Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cel szczegółowy 1:

Niewzłoczne objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym systemem zbierania selektywnego wszystkich mieszkańców.

Cel szczegółowy 2:

Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie opolskim w roku 1995, dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:

- do dnia 16 lipca 2013 r. nie więcej niż 50%,
- do dnia 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35%.

Cel szczegółowy 3:

Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej:

- rok 2014: 14%,
- rok 2017: 20%,
- rok 2020: 50%.

Cel szczegółowy 4:

Wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania. Zakłada się następujący rozwój systemu selektywnego gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i uzyskanie następujących poziomów odzysku:

- rok 2014: 60%,
- rok 2017: 80%,
- rok 2020: 95%.

Cel szczegółowy 5:

Wydzielenie odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom odzysku i unieszkodliwiania. Przewiduje się następujące poziomy odzysku odpadów budowlano-remontowych innych niż niebezpieczne (dotyczy również odpadów innych niż komunalne):

- rok 2014: 38%,
- rok 2017: 45%,
- rok 2020: 70%.

Cel szczegółowy 6:

Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania. Przewiduje się osiągnięcie następujących poziomów selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych celem ich przekazania do obiektów unieszkodliwiania:

- rok 2014: 40%,
- rok 2017: 60%,
- rok 2020: 95%.

Cel szczegółowy 7:

Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60% wytworzonych odpadów do końca roku 2014.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele:

- zmniejszenie ilości powstających odpadów:
  - ograniczenie marnotrawienia żywności,
  - wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji,
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,

- do 2020 r. udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w stosunku do wytwarzanych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30%,
- do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych,
- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie):
  - objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
  - wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego województwa do końca 2021 r. – wprowadzenie tych jednolitych standardów ma na celu zapewnienie minimalnego poziomu selektywnego zbierania odpadów szczególnie w Plan Gospodarki Odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028 odniesieniu do gmin, w których stosuje się niedopuszczalny podział na odpady „suche”- „mokre”,
  - zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,
  - wprowadzenie w całym województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów – do końca 2021 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych,
- konsekwentne stosowanie się do zakazu składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia,
- ograniczanie składowania odpadów komunalnych i pozostałości z ich przetwarzania w kontekście celu horyzontalnego wyznaczonego w Kpgo 2022 w zakresie ograniczenia składowania odpadów komunalnych do 10% w 2030 r.,
- wyeliminowanie miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych,
- monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12),
- zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m., od 1 stycznia 2016 r.,
- kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi,
- o ile to uzasadnione, obejmowanie systemem odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych nieruchomości niezamieszkałych we wszystkich gminach województwa w najbliższym organizowanym przetargu, jednak nie później niż do 2021 r.,
- systemowe działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące kompleksowe podejście do ochrony środowiska oraz zwrócenie szczególnej uwagi na prawidłowe funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji; dla zarządzających kompostowniami odpadów zielonych o statusie RIPOK, obowiązek wytwarzania z odpadów produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin w terminie do końca 2019 r. Niespełnienie stawianego wymaganie, będzie skutkowało wykreśleniem instalacji z uchwały wykonawczej ws. WPGO 2016.

2.8.2. Odpady niebezpieczne

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel główny 1:

Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów

2.8.3. Odpady zawierające PCB

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Sukcesywna likwidacja odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami zawierającymi PCB przyjęto cel polegający na kontynuacji likwidacji urządzeń o zawartości oleju zawierającego PCB poniżej 5 dm³.

2.8.4. Oleje odpadowe

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%.

Cel szczegółowy 2:

Dążenie do pełnego wykorzystania mocy przerobowych instalacji do regeneracji olejów odpadowych.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce olejami odpadowymi przyjęto następujące cele:

- zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych,
- dążenie do zwiększenia ilości zbieranych olejów odpadowych,
- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%,
- w przypadku preparatów smarowych: wzrost poziomu recyklingu do wartości co najmniej 35% oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50% w 2020 r.,
- zapewnienie selektywnego zbierania i odzysku olejów odpadowych,
- zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców oraz przedsiębiorców o szkodliwości olejów usuwanych do środowiska.

2.8.5. Odpady medyczne i weterynaryjne

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych na obszarze całego województwa.

Cel szczegółowy 2:

W okresie do 2017 r. podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami medycznymi i weterynaryjnymi przyjęto następujące cele:

- zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, ilości oraz wydajności spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych w ujęciu regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów w celu przestrzegania zasady bliskości,
- upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych na obszarze województwa,
- określenie jednolitego systemu zbierania odpadów medycznych w placówkach służby zdrowia,;
- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym segregacji odpadów u źródła powstawania. Ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

2.8.6. Zużyte baterie i akumulatory

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów, który pozwoli na osiągnięcie następujących poziomów zbierania:

- Do 2016 r. i w latach następnych – poziom zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych.

Cel szczegółowy 2:

Osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu – co najmniej 65% ich masy.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami przyjęto następujące cele:

- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami,

- osiągnięcie w 2016 r. i w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych.

2.8.7. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu w wysokości:

- a. Dla zużytego sprzętu powstałego z wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego:
  - poziomu odzysku w wysokości co najmniej 80% masy zużytego sprzętu,
  - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75% masy zużytego sprzętu;
- b. Dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
  - poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75% masy zużytego sprzętu,
  - poziomu recyklingu części składowych materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości co najmniej 65% masy zużytego sprzętu;
- c. Dla zużytego sprzętu powstałego z małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego, sprzętu oświetleniowego, narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:
  - poziomu odzysku w wysokości co najmniej 70% masy zużytego sprzętu,
  - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości co najmniej 50% masy zużytego sprzętu;
- d. Dla zużytych gazowych lamp wyładowczych
  - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości co najmniej 80% masy tych zużytych lamp.

Cel szczegółowy 2:

Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości co najmniej 4 kg/M/rok.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce ZSEE przyjęto następujące cele:

- zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z ZSEE,
- ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEE.

2.8.8. Pojazdy wycofane z eksploatacji

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Wyznacza się następujące minimalne poziomy odzysku i recyklingu odniesione do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku:

- 1. 85% i 80% do końca 2014 roku.,
- 2. 95% i 85% od dnia 1 stycznia 2015 r.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce pojazdami wycofanymi z eksploatacji przyjęto następujące cele:

- osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio 95% i 85%,
- ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie ilości pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu),
- ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do stacji demontażu w sposób nielegalny.

2.8.9. Odpady zawierające azbest

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. oraz zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

Cel szczegółowy 1:

Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

2.8.10. Zbędne środki bojowe i odpady materiałów wybuchowych (w przypadku pojawienia się)

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. oraz zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

Cel szczegółowy 1:

Zakłada się sukcesywne zagospodarowanie odpadów materiałów wybuchowych, poprzez kontynuację dotychczasowego sposobu zagospodarowania zbędnych środków bojowych.

2.8.11. Przeterminowane środki ochrony roślin

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

Cele w zakresie gospodarki przeterminowanymi środkami ochrony roślin:

- kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

2.8.12. Odpady inne niż niebezpieczne

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel główny 1:

Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

2.8.13. Zużyte opony

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

W perspektywie do 2023 r. podstawowym celem jest utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce zużytymi oponami przyjęto następujące cele:

- utrzymanie dotychczasowego poziom odzysku w wysokości co najmniej 75%, a recyklingu w wysokości co najmniej 15%,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego to jest zrównoważonego użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.

2.8.14. Odpady z budowy, remontów demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Do 2017r. poziom przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych powinien wynosić minimum 70% wagowo.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej przyjęto następujące cele:

- zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu,
- utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.

2.8.15. Komunalne osady ściekowe

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Od 1 stycznia 2013 r. zagospodarowanie osadów ściekowych metodami innymi niż składowanie

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi w cementowniach, kotłach energetycznych oraz spalarniach osadów ściekowych

Cel szczegółowy 3:

Zwiększenia ilości komunalnych osadów ściekowych wykorzystywanych w biogazowniach w celach energetycznych

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W zakresie gospodarki KOŚ przyjęto następujące cele:

- całkowite zaniechanie składowania KOŚ,
- zwiększenie ilości KOŚ przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz ilości KOŚ poddanych termicznemu przekształcaniu,
- dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego,
- zwiększenie efektywności kontroli nad stosowaniem osadów ściekowych na terenach gmin i powiatów, ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca stosowania osadów.

2.8.16. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Do roku 2023 zakłada się zmniejszenie masy składowanych odpadów do poziomu nie więcej niż 40% masy wytworzonych odpadów.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami ulegającymi biodegradacji innymi niż komunalne przyjęto następujący cel: w okresie do 2022 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów.

2.8.17. Odpady opakowaniowe

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Cel szczegółowy 1:

Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi, aby osiągnąć następujące cele (%):

- Minimalny poziom odzysku – 60%,
- Minimalny poziom recyklingu:
  - Opakowania razem: 55%,
  - Opakowania z tworzyw sztucznych: 22,51%,
  - Opakowania z aluminium: 50%,
  - Opakowania ze stali, w tym z blachy stalowej: 50%,
  - Opakowania z papieru i tektury: 60%,
  - Opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami: 60%,
  - Opakowania z drewna: 15%.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami opakowaniowymi przyjęto następujące cele:

- zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych,
- utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu co najmniej na poziomie określonym w załączniku 1 do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,
- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych:
  - Opakowania z tworzyw sztucznych:
    - 2016: odzysk – 25%, recykling – 18%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 20%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 21%,
    - 2019: odzysk – 50%, recykling – 22%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 23,5%,
  - Opakowania z aluminium oraz opakowania ze stali, w tym z blachy stalowej:
    - 2016: odzysk – 25%, recykling – 20%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 25%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 32%,
    - 2019: odzysk – 50%, recykling – 41%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 51%,
  - Opakowania z papieru i tektury oraz opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami:
    - 2016: odzysk – 25%, recykling – 20%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 30%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 40%,
    - 2019: odzysk – 50%, recykling – 50%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 61%,
  - Opakowania z drewna:
    - 2016: odzysk – 25%, recykling – 16%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 16%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 16%,
    - 2019: odzysk – 50%, recykling – 16%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 16%.

- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po ŚOR:
  - Opakowania z tworzyw sztucznych:
    - 2016: odzysk – 20%, recykling – 8%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 12%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 15%,
    - 2019: odzysk – 56%, recykling – 18%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 23,5%,
  - Opakowania z aluminium oraz opakowania ze stali, w tym z blachy stalowej:
    - 2016: odzysk – 20%, recykling – 10%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 20%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 30%,
    - 2019: odzysk – 56%, recykling – 40%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 51%,
  - Opakowania z papieru i tektury oraz opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami:
    - 2016: odzysk – 20%, recykling – 15%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 25%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 35%,
    - 2019: odzysk – 56%, recykling – 48%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 61%,
  - Opakowania z drewna:
    - 2016: odzysk – 20%, recykling – 7%,
    - 2017: odzysk – 30%, recykling – 9%,
    - 2018: odzysk – 40%, recykling – 11%,
    - 2019: odzysk – 56%, recykling – 13%,
    - od 2020: odzysk – 61%, recykling – 16%.
- wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych,
- zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym ŚOR, odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

2.8.18. Odpady z wybranych gałęzi gospodarki

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 przyjętego Uchwałą nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.

W gospodarce odpadami z grupy 01, 06 i 10 przyjęto następujące cele:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku,
- ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji,
- zwiększenie stopnia zagospodarowania odpadów w podziemnych wyrobiskach kopalni, w tym poprzez odzysk.

2.9. Zasoby przyrodnicze

Cel 1:

Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej

Kierunki interwencji:

- Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w ramach sieci Natura 2000 i innych form ochrony przyrody,

- Obejmowanie ochroną nowych obszarów cennych przyrodniczo,
- Poprawa stanu i wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej, w tym ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków.

Cel 2:

Polepszenie wiedzy o stanie środowiska przyrodniczego regionu w celu wzmocnienia jego ochrony

Kierunki interwencji:

- Gromadzenie informacji o środowisku i poprawa procesu udostępniania informacji o środowisku.

Cel 3:

Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego wsparciem dla ochrony środowiska przyrodniczego

Kierunki interwencji:

- Zachowanie, odtwarzanie i polepszanie stanu zieleni parkowej i cennych układów zieleni urządzonej.

Cel 4:

Zwiększanie lesistości i zrównoważona gospodarka leśna

Kierunki interwencji:

- Zwiększanie lesistości województwa,
- Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów,
- Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych.

2.10. Zagrożenie poważnymi awariami

Cel:

Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia

Kierunki interwencji:

- Nadzór nad zakładami dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii,
- Monitoring zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych,
- Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia awarii.

2.11. Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna

---

Cel:

Podnoszenie świadomości ekologicznej, zmiana postaw i zachowań społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży, firm.

Kierunki interwencji:

- Kształtowanie postaw społeczeństwa z wykorzystaniem mediów tradycyjnych i Internetu, aktywizacja społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju,
- Zapewnienie szerokiego udziału społecznego przy podejmowaniu decyzji mogących mieć wpływ na środowisko,,
- Budowa, rozbudowa, adaptacja, remont, wyposażenie i doposażenie obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej,
- Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy oraz wsparcie systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,

- Upowszechnianie systemów zarządzania środowiskiem.

3. METODYKA TWORZENIA RAPORTU

Ocena realizacji wymienionych w rozdziale 2 celów została przedstawiona przez pryzmat wykonanych działań w latach 2016-2017. Działania realizowane w latach, które obejmuje niniejszy raport zostały opisane w formie tabelarycznej. Stopień szczegółowości opisu wykonanych zadań jest uzależniony od dostępności danych oraz informacji o środowisku, a także od odpowiedzi na rozesłane ankiety do właściwych instytucji i przedsiębiorstw. Ponadto przy sporządzaniu raportu skupiono się na zadaniach, które mają rangę lub oddziaływanie co najmniej ponadlokalne, bądź są znaczące na tle innych zadań realizowanych z danego sektora. Ponadto w Raporcie nie wykazano zadań prowadzonych jako bieżące.

Źródła finansowania zadań zaplanowanych w Programie ochrony środowiska zostały przedstawione jako:

- Środki własne, np.: budżet województwa, budżet powiatu, budżet gminy, środki własne przedsiębiorstw i in.
- Środki zewnętrzne, np.: środki dofinansowane z funduszy strukturalnych UE, Funduszu Spójności, Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, pożyczki zewnętrzne i in.

Informacje na temat zaplanowanych zadań do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska przedstawiono w sposób tabelaryczny. Tabele zawierają informacje na temat przewidywanych i rzeczywistych terminów realizacji, zakładanych i poniesionych kosztów oraz aktualnego stopnia realizacji zadań. Wskazane zostały również podmioty odpowiedzialne za realizację danych przedsięwzięć.

Dane oraz pozyskane informacje, dzięki którym sporządzono niniejszy raport pochodzą głównie z:

- Rocznika Statystycznego GUS (dostępny rok 2017),
- Banku Danych Lokalnych (lata 2007-2017),
- Stanu środowiska w województwie opolskim, WIOŚ, Opole,
- ankietyzacji, którą objęto organy i instytucje oraz zakłady wyszczególnione w Programie ochrony środowiska.

Większość informacji dotycząca zadań własnych została uzyskana także dzięki współpracy z departamentami merytorycznymi, a w szczególności:

- Departamentem Zdrowia i Polityki Społecznej,
- Departament Kultury, Sportu i Turystyki,
- Departament Edukacji i Rynku Pracy,
- Departamentem Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Departamentem Infrastruktury i Gospodarki,
- Departamentem Polityki Regionalnej i Przestrzennej,
- Biuro Skarbu

oraz wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi.

Część informacji, szczególnie od przedsiębiorstw jest niepełna, dlatego może wpływać na ostateczne wyniki kosztów realizacji Programu ochrony środowiska.

W trakcie obowiązywania Programu ochrony środowiska opracowuje się dwa Raporty. Pierwszy – za lata 2016-2017 – opracowany jest jako Raport z wykonanych przedsięwzięć (zarówno tych zaplanowanych, jak i dodatkowych) oraz Raport z osiągniętych w pierwszych dwóch latach obowiązywania Programu ochrony środowiska wskaźników. Natomiast drugi Raport – za lata 20187-

2019 – będzie raportem uwzględniającym stopień osiągnięcia zaplanowanych celów, określeniem wpływu realizacji Programu ochrony środowiska na stan środowiska w poszczególnych komponentach oraz wskazaniem wymaganych kierunków interwencji celem osiągnięcia standardów środowiskowych.

W komponentach, gdzie istnieje obowiązek opracowania odrębnych dokumentów strategicznych informacje z realizacji zadań w ramach poszczególnych komponentów znajdują się w sprawozdaniach z realizacji tych dokumentów:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza – zgodnie z rocznymi Sprawozdaniami zbiorczymi z realizacji działań naprawczych obowiązujących programów ochrony powietrza,
2. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – zgodnie ze sprawozdaniami z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami,
3. Zagrożenie hałasem – zgodnie z realizacją Programów ochrony środowiska przed hałasem.

4. STOPIEŃ REALIZACJI WDRAŻANIA PROGRAMU WRAZ ZE WSKAŹNIKAMI MONITOROWANIA

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza zostały opisane w rozdziale 2.

4.1.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Według danych GUS, w województwie opolskim w 2017 roku z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska, wyemitowano więcej zanieczyszczeń gazowych niż w 2016 r. – łącznie ok. 12,87mln ton zanieczyszczeń przemysłowych (w 2016 r. – 12,38 mln ton). Natomiast jeżeli chodzi o zanieczyszczenia pyłowe to w roku 2017 (1,11 tys. ton) wyemitowano mniej aniżeli w roku 2016 (1,26 tys. ton).

Emisja z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska stanowiła w roku 2016 – 3,26% emisji krajowej, natomiast w roku 2017 w 2017 r. – 3,12%.

Porównując natomiast dane otrzymane w roku 2017 z danymi z roku 2007, to dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza nastąpiły następujące zmiany:

- zanieczyszczenia pyłowe – spadek emisji o 28,50%
- zanieczyszczenia gazowe – spadek emisji o 82,77%, z czego:
  - dwutlenek siarki – spadek o 60,69%,
  - tlenki azotu – spadek o 51,41%,
  - tlenek węgla – spadek o 81,55%,
  - dwutlenek węgla – spadek o 82,84%.

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w województwie opolskim w tys. ton

Lp.	Wyszczególnienie	2007 [tys. t]	2008 [tys. t]	2009 [tys. t]	2010 [tys. t]	2011 [tys. t]	2012 [tys. t]	2013 [tys. t]	2014 [tys. t]	2015 [tys. t]	2016 [tys. t]	2017 [tys. t]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14
1.	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych											

Lp.	Wyszczególnienie	2007 [tys. t]	2008 [tys. t]	2009 [tys. t]	2010 [tys. t]	2011 [tys. t]	2012 [tys. t]	2013 [tys. t]	2014 ⁶ [tys. t]	2015 [tys. t]	2016 [tys. t]	2017 [tys. t]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1a	pyłowych	3,89	3,10	3,06	2,69	2,46	2,14	1,90	1,87	1,53	1,26	1,11
1b	gazowych	15550	14271	13806	13736	13967	12593	12208	13061	12370	12380	12871
1c	gazowych (bez CO ₂)	63	60	61	66	65	60	60	57	47	45	42

[Źródło: GUS,BDL]

Ocena jakości powietrza

Klasyfikacja stref przeprowadzona została się w oparciu o następujące kryteria:

- **klasa A** – poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/ docelowej i nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa B** – poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5}); w takim przypadku należy określić obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnej, a także przyczyny ich występowania;
- **klasa C** – poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy wówczas określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnej, a także niezbędne jest opracowanie **programu ochrony powietrza**;
- **klasa C2** – poziom stężeń przekracza wartość docelową ustanowioną dla pyłu PM_{2,5}; należy dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych;
- **klasa D1** – poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa D2** – poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020

Tabela 2. Ocena jakości powietrza dla strefy miasto Opole przeprowadzona w latach 2007-2017

Lp.	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	SO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
2.	NO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
3.	CO ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
4.	C ₆ H ₆ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
5.	O ₃ ²	D ₂	D ₂	D ₂	D ₂	D ₂	D ₂	A	A
6.	PM ₁₀ ¹	C	C	C	C	C	C	C	C
7.	Pb ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
8.	As ²	A	A	A	A	A	A	A	A
9.	Cd ²	A	A	A	A	A	A	A	A
10.	Ni ²	A	A	A	A	A	A	A	A
11.	B _a P ²	C	C	C	C	C	C	C	C
12.	PM _{2,5} ¹	A	A	B	A	A	A	A	C
13.	PM _{2,5} ²	A	A	C2	A	A	C	A	A

¹wg poziomu dopuszczalnego; ²wg poziomu docelowego; ³wg celu długoterminowego

[Źródło: WIOŚ, Opole]

Tabela 3. Ocena jakości powietrza dla strefy opolskiej przeprowadzona w latach 2007-2017

Lp.	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	SO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
2.	NO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
3.	CO ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
4.	C ₆ H ₆ ¹	C	C	C	A	A	A	C	A
5.	O ₃ ²	C	A	C	C	C	C	C	C
6.	PM10 ¹	C	C	C	C	C	C	C	C
7.	Pb ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
8.	As ²	A	A	A	A	A	A	A	A
9.	Cd ²	A	A	A	A	A	A	A	A
10.	Ni ²	A	A	A	A	A	A	A	A
11.	B _a P ²	C	C	C	C	C	C	C	C
12.	PM2,5 ¹	C	C	C	C	C	C	C	C
13.	PM2,5 ²			C2	C2	C2	C1		

¹wg poziomu dopuszczalnego; ²wg poziomu docelowego; ³wg celu długoterminowego

[Źródło: WIOŚ, Opole]

Tabela 4. Wyniki klasyfikacji oceny bieżącej w strefie opolskiej dla kryterium ochrony roślin 2007-2017

Lp.	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	SO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
2.	NO ₂ ¹	A	A	A	A	A	A	A	A
3.	O ₃ ²	C	C	C	C	C	A	C	A
4.	O ₃ ²	D2	D2	D2	D2	D2	D2		

¹wg poziomu dopuszczalnego, ²wg poziomu docelowego

[Źródło: WIOŚ, Opole]

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnym tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 5. Zestawienie wskaźników w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba rodzajów zanieczyszczeń dla których w obszarach: strefa opolska i miasto Opole ustalono klasy "A" lub "D1" (coroczne raporty WIOŚ)	18	28	20	21

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
2.	Poziom redukcji emisji CO ₂ w stosunku do lat poprzednich (1990 bądź innego możliwego do inwentaryzacji) W latach 2016-2017 przedstawiono w stosunku do roku 2007	0%	20% do roku 2020	79,65%	82,83%
3.	Poziom redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego	b.d.	20% do roku 2020	b.d.	b.d.
4.	Udział zużytej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, %	2010 ok 2,5-3%	20% do roku 2020	7,1	5,5

[Źródło: WIOŚ, Opole; GUS BDL]

4.1.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W zakresie ochrony powietrza w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań, zarówno przez jednostki samorządów terytorialnych, jak również przedsiębiorstwa prywatne. Przy sporządzaniu raportu skupiono się na zadaniach własnych oraz takich, które mają rangę lub oddziaływanie ponadlokalne, bądź są znaczące na tle innych zadań realizowanych w tej dziedzinie. W związku z realizacją zadań narzuconych obowiązującymi programami ochrony powietrza oraz obowiązkiem sprawozdawczości przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach realizacji tych programów, w niniejszym Raporcie odstąpiono od przedstawiania wszystkich danych ze sprawozdań i dublowania informacji.

Ponadto przeanalizowano także zadania zrealizowane w latach 2016-2017 lub będące w trakcie realizacji, które nie zostały ujęte w harmonogramie na etapie opracowywania „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”. Są to tzw. zadania dodatkowe.

Zadania własne

W latach 2016-2017 zrealizowano szereg zadań z zakresu ochrony powietrza, w tym w jednostkach podległych Zarządowi Województwa.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony powietrza zakładał w sumie realizację 14 zadań własnych na kwotę 23,74 mln zł. Zgodnie z założeniami Programu zrealizowano 3 zadania, a 4 zadania są w trakcie realizacji lub ukończono je w 2018 roku. Jedno z zadań niezrealizowanych w okresie sprawozdawczym tj. *Wymiana tradycyjnego oświetlenia w Szpitalu Wojewódzki w Opolu Sp. z o.o. na energooszczędne w technologii LED* zostało zrealizowane w 2018 r. Powodem niezrealizowania 3 zadań był brak środków finansowych w postaci dofinansowania tych zadań. Pozostałe 3 zadania ze względu na brak danych nie mogły być poddane analizie.

Ponadto w ramach zadań własnych nieprzewidzianych w Programie ochrony środowiska a zrealizowanych w okresie raportowania jest wykonanie poniższego zadania:

1. Marszałek Województwa Opolskiego za pomocą Departamentu Ochrony Środowiska przygotował przyjętą przez Sejmik Województwa Opolskiego dnia 26 września 2017 r. uchwałę nr XXXII/367/201 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa opolskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony powietrza zakładał w sumie realizację 34 zadań monitorowanych na kwotę ok. 678 mln zł.

Zgodnie z założeniami Programu ochrony środowiska zrealizowano 26 zadań, a 5 zadań jest w trakcie realizacji. Jedno z zadań przewidzianych na lata sprawozdawcze wykonano dopiero w 2018 r. Łącznie w latach 2016-2017 wydano na zadania 272,3 mln zł. Brak środków lub brak dofinansowania był powodem niezrealizowania 2 zadań.

Zrealizowane zadania dotyczyły w większości likwidacji niskiej emisji, w tym głównie modernizacji, budowy i podłączenia sieci ciepłowniczych, termomodernizacji obiektów oraz różne inwestycje w zakładach przemysłowych i energetycznych związane z ograniczaniem emisji pyłów i gazów.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakłady przemysłowe i energetyczne wykonały w latach 2016-2017 dodatkowych 8 zadań na łączną kwotę 17,35 mln zł.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele. Tabele zawierają informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 6. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Przygotowanie programów ochrony powietrza dla strefy opolskiej oraz strefy miasto Opole	Marszałek Województwa	2017	70,00	Z	2017	58	środki własne środki zewn.	Zadanie zrealizowane na koniec 2017. Program przyjęty przez Sejmik WO w styczniu 2018 r.
2.	Monitoring realizacji ustaleń zawartych w POP	Marszałek Województwa	zadanie ciągłe	w ramach kosztów bieżących	Z	2016-2017	w ramach kosztów bieżących	środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
3.	Termomodernizacja budynku Pawilon C – II etap	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach	2017	2 225,00	Cz	b.d.	b.d.	b.d.	Brak dofinansowania z NFOŚiGW w Warszawie. Przewidywany termin realizacji 2019-2020
4.	Termomodernizacja budynku Pawilon D – II etap	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach	2017	1 725,00	Cz	b.d.	b.d.	b.d.	Brak dofinansowania z NFOŚiGW w Warszawie. Przewidywany termin realizacji 2019-2020
5.	Wykonanie robót budowlanych polegających na zmianie czynnika grzewczego z oleju opałowego na gaz ziemny.	Centrum Ginekologii, Położnictwa i Neonatologii w Opolu	2016	756,00	Z	2016-2017	751,82	środki własne środki zewn.	-
6.	Poprawa efektywności energetycznej w radioterapii poprzez wprowadzenie leczenia z użyciem stereotaksji	Opolskie Centrum Onkologii im. prof. Tadeusza Koszarowskiego w Opolu	2016	861,00	Z	2017	1 122,73	środki własne środki zewn.	-
7.	Wykonanie sytemu monitoringu i zdalnej eksploatacji instalacji c.o. i C.T. oraz rozdzielni elektrycznych w obiektach OCO	Opolskie Centrum Onkologii im. prof. Tadeusza Koszarowskiego w Opolu	2017	120,00	N	-	-	-	b.d.
8.	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną wynikającą z zastosowania	Stobrawskie Centrum Medyczne sp. z o.o.	2016	303,42	N	-	-	-	Wniosek złożony do NFOŚiGW.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	oświetlenia nowej technologii oraz ograniczenie emisji dwutlenku węgla i wyeliminowanie ryzyka wydostania się związków rtęci do otoczenia								Ze względu na sytuację Spółki realizacja zadania przesunięta na lata 2020-2022
9.	Kontynuacja termomodernizacji obiektów OCR (budynek po byłej pralni)	Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie	2017	749,00	Cz	2017-2019	35,92	środki własne	Brak dofinansowania. Obecnie otrzymano dofinansowanie ze środków RPO WO 2014-2020.
10.	Modernizacja energetyczna obiektów (OZE)	Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie	2017	10 000,00	N	-	-	-	Brak środków
11.	Wymiana sieci ciepłowniczej	Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie	2017	800,00	N	-	-	-	Brak środków
12.	Wymiana tradycyjnego oświetlenia w Szpitalu na energooszczędne w technologii LED (zmiana nazwy zadania na „Wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii, wymiana tradycyjnego oświetlenia, na nowoczesne technologii LED”)	Szpital Wojewódzki w Opolu Sp. z o.o.	2017	780,00	N	2018	0	środki własne środki zewn.	Zrealizowane w roku 2018 r.
13.	Modernizacja gospodarki systemu energetycznego w obiektach PS ZOZ Wojewódzkiego Centrum Medycznego w Opolu - etap IV	Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu	2017	2 000,00	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Na mocy porozumienia zawartego w dniu 9 czerwca 2017 r. pomiędzy Województwem Opolskim a Uniwersytetem Opolskim reprezentowanym zostały przekazane wszystkie uprawnienia i obowiązki podmiotu tworzącego podmiot
14.	Modernizacja Centralnej Sterylizatorni (CS) w PS ZOZ Wojewódzkim Centrum Medycznym w celu osiągnięcia zgodności z wymogami określonymi w obowiązujących przepisach prawa	Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu	2016	3 350,57	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									lecniczy tj. PS ZOZ Wojewódzkie Centrum Medyczne w Opolu na rzecz Uniwersytetu Opolskiego.
Planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							23 739,99		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							3 878,94		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 7. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Monitoring zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego przez WIOŚ	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	zadanie ciągłe	2 345,00	Z	zadanie ciągłe	w ramach kosztów bieżących	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco
2.	Nowa elektrociepłownia w GA ZAK S.A. - etap I	Grupa Azoty SAK S.A.	2016-2020	375 059,00	Cz	2017	146 012,00	Środki własne	-
3.	Likwidacja niskiej emisji wspierającej wzrost efektywności energetycznej i rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii – KAWKA na terenie Kędzierzyna-Koźła	Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu	2016	813,00	Z	2017	527,88	środki własne środki zewn.	-
4.	Modernizacja – wymiana sieci C.O. oraz przyłączenie nowych odbiorców ciepła do miejskiej sieci ciepłowniczej w Namysłowie	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Namysłowie	2016-2020	1 400,00	Cz	2017	445,15	środki własne środki zewn.	-
5.	Przebudowa sieci wysokoparametrowej w pasie drogowym ul. Kościuszki, na wysokości nr 38-40 w K-Koźlu	Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu	2016-2020	253,00	Z	2016	253,58	środki własne	-
6.	Remont sieci ciepłowniczej na osiedlu Zachód w Kędzierzynie-Koźlu		2016-2020	74,00	Z	2016	77,81	środki własne	-
7.	Przebudowa i rozbudowa osiedlowej sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do budynków na terenie Kędzierzyna-Koźła		2018	18 268,00	Cz	2017	598,60	środki własne środki zewn.	-
8.	„Przebudowa tradycyjnej magistralnej sieci ciepłej wysokich parametrów na sieć ciepłą preizolowaną w rejonie ulic Ks. Makarskiego, Poprzecznej, Gaj w Brzegu”	Brzeskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o.	2016	709,90	Z	2016	710,45	środki własne środki zewn.	-
9.	„Modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej w rejonie ulic Gaj i Bohaterów Westerplatte w Brzegu”		2017	800,00	Z	2017	390,69	środki własne środki zewn.	-
10.	„Modernizacja miejskiego systemu ciepłowniczego w zakresie rurociągów”		2017-2020	bd.	Z	2017	1 548,49	środki własne środki zewn.	-
11.	Przebudowa sieci ciepłowniczych w Opolu	ECO S.A.	2016-2020	14 112,00	Cz	zadanie ciągłe	7 141,30	środki własne środki zewn.	Zadanie realizowane na bieżąco

*Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017*

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.	Przebudowa sieci ciepłowniczych w Kluczborku		2016-2020	60,00	Z	2017	59,30	środki własne	-
13.	Przebudowa sieci ciepłowniczych w Krapkowicach		2016-2020	1 400,00	Z	2016	664,30	środki własne	-
14.	Termomodernizacja zespołu budynków KP PSP Brzeg, JRG PSP Grodków	KP PSP Brzeg	2017	3 537,94	N	-	-	-	Brak środków. Nowy termin zadania - do końca 2020 r.
15.	Remont budynku w Turawie przeznaczonego na siedzibę firmy pod kątem: ocieplenia ścian i stropodachu budynku oraz zabudowę ekologicznego kotła	WIK Turawa	2017	244,00	N	2018	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane w 2018 r.
16.	EW Kopin - modernizacja lewej skarpy kanału odpływowego	Tauron Ekoenergia Sp. z o.o.	2016-2020	500,00	Z	2017	492,00	środki własne	-
17.	EW Nysa - wykonanie krat wlotowych na wlotach do komór turbinowych		2016-2020	130,00	Z	2017	108,00	środki własne	-
18.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Komendy Wojewódzkiej PSP w Opolu – wykonanie instalacji fotowoltaicznej budynków	KW PSP Opole	2017	1 500,00	N	-	-	-	Brak środków na realizację – zrezygnowano z zadania.
19.	Zabudowa pilotażowej instalacji OZE w Opolu	ECO S.A.	2016	517,60	Z	2016	517,60	środki własne	-
20.	Modernizacja odpylania na kotłowni K-1 przy ul. Reymonta w Namysłowie	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Namysłowie	2016-2020	1 002,00	Z	2016	1 002,89	środki własne środki zewn.	-
21.	Modernizacja kotłów WCO 80 na kotłowni K-2 przy ul. Łączańskiej w Namysłowie		2016-2020	300,00	Z	2016	300,83	środki własne	
22.	Modernizacja odpylania na kotłowni K-2 przy ul. Łączańskiej w Namysłowie		2016-2020	350,00	Cz	-	-	-	Termin zakończenia 31.12.2018 r.
23.	Odzysk ciepłego powietrza z sprężarek w celi dogrzania CWU w ust. B i D	Neapco Europe Sp. z o.o.	2016	60,00	Z	2016	15,00	środki własne	-
24.	Wymiana filtra na silosach nowej pakowni	Cementownia "Odra" S.A.	2016-2020	250,00	Z	2016	220,86	środki własne	-
25.	Zraszanie kamienia na przenośnikach taśmowych transportowanego na skład uśredniający w Odra I	Cementownia "Odra" S.A.	2016-2020	4,00	Z	2017	6,60	środki własne	-

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
26.	Modernizacja pieca szklarskiego W-2 z przebudową systemu palników gazowych i dogrzewem elektrycznym	BA VIDRO Portugalia	2016-2020	10 000,00	Z	2016	22 000,00	środki własne	-
27.	Wymiana na nowe 6 szt. filtrów tkaninowych na silosach surowców		2016-2020	35,00	Z	2016	40,00	środki własne	-
28.	Zabudowa monitoringu ciągłego spalin, Opole	ECO S.A.	2016	215,40	Z	2016	215,00	środki własne	-
29.	Modernizacja instalacji odpylania w Opolu		2016	320,00	Z	2015	-	środki własne środki zewn.	-
30.	Modernizacja instalacji odpylania w Strzelcach Opolskich		2016	108,10	Z	2017	108,10	środki własne środki zewn.	-
31.	Modernizacja źródeł ciepła w Krapkowicach		2016	13,09	Z	2017	2 142,20	środki własne środki zewn.	-
32.	Modernizacja punktu przeładunku amoniaku bud. 309 - etap II w JP Nawozy	Grupa Azoty ZAK S.A.	2016	1 710,00	Z	2017	2 157,00	środki własne	-
33.	Modernizacja instalacji mocznika w obszarze ekologii - zmniejszenie emisji amoniaku i pyłu mocznika w JP Nawozy		2016-2017	30 000,00	Z	2017	25 408,00	środki własne	-
34.	Rozbudowa i przebudowa wydziału węglpochodnych	ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Zdziechowicach	2016	211 957,92	Z	2017	59 113,04	środki własne środki zewn.	-
Planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							678 046,40		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							272 300,50		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 8. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Budowa przyłącza ciepłego 2 x Dn 100/200 mm przy ul. Nyskiej 17a w Prudniku	ZEC PRUDNIK	2016	69,65	środki własne środki zewn.	-
2.	Budowa węzła ciepłego w Prudniku		2016	83,01	środki własne środki zewn.	Budowa węzła ciepłego dwuobiegowego o mocy Q = 756 kW przy ul. Nyska 17d w Prudniku
3.	Budowa instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania w Prudniku		2016	75,50	środki własne środki zewn.	Budowa instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania hali nr. 2, w byłym zakładzie Frotex przy ul. Nyska 17d w Prudniku
4.	Przebudowa istniejącej sieci ciepłej magistralnej w Prudniku		2016	153,30	środki własne środki zewn.	Przebudowa istniejącej sieci ciepłej magistralnej w/p 2 x Dn 300 mm o długości 73 mb przy ul. Powstańców Śl. w Prudniku
5.	Termomodernizacja stropu oraz ścian pawilonu biurowego w Lubrzy		2016	137,49	środki własne środki zewn.	Termomodernizacja stropu oraz ścian pawilonu biurowego - II etap przy ul. Zielonej 1 w Lubrzy
6.	Rozbudowa sieci ciepłej magistralnej 2xDN400 i 1xDN100 w Lubrzy w obrębie obwodnicy.		2016	230,00	środki własne środki zewn.	Rozbudowa sieci ciepłej magistralnej 2xDN400 i 1xDN100 w Lubrzy w obrębie obwodnicy
7.	Rozbudowa i przebudowa wydziału węglopochodnych	Grupa Azoty ZAK S.A.	2014-2016	2 157,00	środki własne	Zadanie zostało zakończone w roku 2017
8.	Budowa instalacji odpylania strony koksowej baterii koksowniczych 3-4		2013-2018	14 449,00	środki własne	Zadanie planowane do realizacji w latach 2022-2026
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]				17 354,95		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.2. Zagrożenia hałasem

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie zagrożenia hałasem zostały opisane w rozdziale 2.

4.2.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Na obszarze województwa opolskiego głównymi źródłami hałasu są: hałas komunikacyjny (drogowy i kolejowy) oraz hałas przemysłowy. Za najbardziej uciążliwy, głównie ze względu na dynamiczny wzrost liczby pojazdów, uznaje się hałas drogowy emitowany poprzez odgłosy powstające w wyniku poruszania się pojazdu (praca silnika, układ napędowy i wydechowy). Ponadto czynnikiem wzmagającym poziom hałasu, może być również stan nawierzchni drogi oraz jej wilgotność. Najważniejsze szlaki komunikacyjne, przebiegające w granicach województwa opolskiego, tworzą: autostrada A4, która w granicach województwa obejmuje odcinek o długości 88,1 km oraz drogi krajowe i wojewódzkie o łącznej długości 1765,4 km.

Dużo mniejsze oddziaływanie ma hałas kolejowy, który występuje jako pojedyncze zdarzenie akustyczne. Hałas przemysłowy natomiast, powodowany jest zarówno przez duże jak i małe zakłady przemysłowe. Źródłami hałasu przemysłowego są urządzenia, maszyny i instalacje pracujące na terenie zakładu, przeprowadzane procesy technologiczne oraz transport wewnątrzzakładowy.

Hałas drogowy

W latach 2012-2016 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu prowadził krótko- oraz długookresowe pomiary hałasu drogowego na terenie województwa opolskiego. Pomiary hałasu długookresowego były prowadzone tylko w ramach pomiarów monitoringowych, natomiast pomiary hałasu krótkookresowego były prowadzone w ramach realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego, w ramach umowy z Urzędem Miasta Opola dla miasta Opola oraz w ramach działalności inspekcyjnej. Wszystkie uzyskane wyniki z pomiarów zostały porównane z dopuszczalnymi wartościami poziomów dźwięku, określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Badania hałasu drogowego w województwie opolskim w latach 2012-2016 łącznie wykonano w 72 punktach pomiarowych. Suma długości odcinków dróg, przy których prowadzono badania w latach 2012-2016 wyniosła 3,045 km. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w latach 2012-2015 badania długookresowe prowadzone były przez całą dobę, trzykrotnie w porze wiosenno-letniej i trzykrotnie w porze jesienno-zimowej. W roku 2016 długookresowy wskaźnik poziomu dźwięku wyznaczono na podstawie pomiarów prowadzonych przez 8 dób, 3 doby w porze wiosennej, 2 doby w porze letniej oraz 3 doby w porze jesienno-zimowej. W każdej sesji pomiarowej wykonano jeden całodobowy pomiar podczas weekendu. Punkty zostały zlokalizowane przy drogach krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych, w odległości 10 m od krawędzi jezdni, na wysokości 4 m nad poziomem terenu.

Przekroczenia, zarówno w porze dziennie-wieczorno-nocnej jak i w porze nocnej, wystąpiły w 2 punktach pomiarowych: w punkcie zlokalizowanym w Nysie, przy ul. Piłsudskiego w roku 2015

oraz w Oleśnie, przy ul. Lublinieckiej w roku 2016. Wartości maksymalne przekroczeń dla obu wskaźników wystąpiły w Oleśnie i wyniosły 6,9 dB dla wskaźnika LDWN i 5,2 dB dla wskaźnika LN.

Monitoringowe pomiary hałasu drogowego krótkookresowego w analizowanym 5-leciu, WIOŚ w Opolu przeprowadził w 42 punktach pomiarowych na odcinkach dróg o łącznej długości 18,482 km.

Przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w porze dnia wystąpiły w 21 punktach, co stanowi 50% wszystkich pomiarów hałasu. Wartości przekroczeń wyniosły od 0,2 dB do 9,8 dB. Najniższe wystąpiło w roku 2013 w Krapkowicach, przy ul. Koziółka, natomiast maksymalne przekroczenie odnotowano w roku 2016, w Oleśnie, przy ul. Kluczborskiej. W porze nocy przekroczenia wystąpiły w 29 punktach pomiarowych, co stanowi 69% wszystkich wykonanych pomiarów w analizowanym 5-leciu. Zarejestrowane wartości przekroczeń znalazły się w przedziale od 0,1 dB do 13,6 dB. Najniższa wartość przekroczenia wystąpiła w roku 2013 w Głubczycach przy ul. I Armii Wojska Polskiego oraz w roku 2015 w Prudniku, przy ul. Kościuszki. Maksymalne przekroczenie, tak jak dla pory dnia, zanotowano w roku 2016, w Oleśnie, przy ul. Kluczborskiej.

W ramach współpracy z Urzędem Miasta Opola, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, w latach 2012-2016 wykonał dodatkowo pomiary hałasu drogowego w 15 punktach zlokalizowanych na terenie miasta Opola, na odcinkach dróg o łącznej długości 5,76 km. W Opolu ze wszystkich przeprowadzonych pomiarów, w ciągu analizowanych 5 lat, przekroczenia w porze dnia zarejestrowano w 12 punktach pomiarowych, natomiast w porze nocy w 13. Maksymalne przekroczenie w dzień wystąpiło w roku 2012, przy ul. Oświęcimskiej, przy drodze wojewódzkiej nr 423 i wyniosło 10,9 dB, natomiast w nocy wartość maksymalna przekroczenia wyniosła 11,1 dB i wystąpiła również w tym samym roku, przy ul. Budowlanych, przy drodze wojewódzkiej 454 (obowiązywały wówczas dopuszczalne poziomy dźwięku zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826), które zostało zmienione dnia 1 października 2012 roku wprowadzając wyższe dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku). Biorąc pod uwagę obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne hałasu, zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), maksymalne wartości przekroczenia wyniosły 6,9 dB w porze dnia oraz 7,6 dB w porze nocy w roku 2013 przy ul. Wrocławskiej, przy drodze wojewódzkiej nr 414.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w ramach działalności inspekcyjnej w latach 2012-2016 przeprowadził krótkookresowe pomiary hałasu drogowego na terenie województwa opolskiego w 8 punktach pomiarowych na odcinkach dróg o łącznej długości 23,6 km, z czego 22 km objął badany odcinek autostrady A4 w roku 2016. Przekroczenia jakie zarejestrowano podczas prowadzenia kontroli wystąpiły w dwóch punktach pomiarowych w porze dnia, z czego wartość maksymalna przekroczenia wyniosła 1,4 dB w roku 2015 w Ligocie Dolnej, przy drodze krajowej nr 42. W porze nocy natomiast przekroczenia wystąpiły w 3 punktach, gdzie wartość maksymalna to 4,4 dB zarejestrowana w roku 2013 w Oleśnie przy ul. Konopnickiej, przy drodze wojewódzkiej nr 494. W porze dnia przekroczenia nie większe niż 5 dB wystąpiły w 40% badanych punktach, czyli objęły 24% długości wszystkich analizowanych odcinków dróg, natomiast 12,3% punktów pomiarowych, a tym samym 6,2% długości odcinków dróg, znalazły się w przedziale przekroczeń >5-10 dB. Przekroczenia powyżej 10 dB wystąpiły w 1,5% wszystkich punktów pomiarowych, czyli objęły 0,4%

długości wszystkich analizowanych odcinków dróg. W porze nocy, w zakresie przekroczeń >0-5 dB znalazło się 44,6% punktów pomiarowych i 24,3% długości badanych odcinków dróg, natomiast przekroczenia powyżej 10 dB wystąpiły w 6,2% zbadanych punktów, czyli w 3,8% dróg objętych pomiarami.

Realizując Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2016-2020, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, w roku 2016, po raz pierwszy przeprowadził monitoringowe pomiary hałasu kolejowego. Pomiary zostały wykonane w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie miasta Olesno (mapa 2), przy linii kolejowej nr 143 na odcinku Sowczyce - Olesno Śląskie - Stare Olesno.

W latach 2012-2016 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w ramach prowadzonych pomiarów inspekcyjnych wykonał badania hałasu kolejowego w 8 punktach pomiarowych. W 7 punktach badania przeprowadzono przy linii kolejowej nr 132 na odcinku Opole Główne - Opole Zachodnie w roku 2015 i 2016, natomiast w 1 punkcie pomiary wykonano przy linii kolejowej nr 144 na odcinku Chrzęstowice – Dębska Kuźnia w roku 2016. Przekroczenia wystąpiły jedynie przy linii kolejowej nr 132. W porze dnia zarejestrowano przekroczenie w jednym punkcie pomiarowym o wartości 2,7 dB w Opolu, przy ul. Krapkowickiej w roku 2016, natomiast w porze nocy przekroczenia wystąpiły w trzech punktach pomiarowych w zakresie od 0,5 dB do 5 dB, gdzie wartość największa wystąpiła również w punkcie zlokalizowanym w Opolu, przy ul. Krapkowickiej w roku 2016.

Zgodnie z oceną stanu akustycznego środowiska na podstawie wyników pomiarów monitoringowych hałasu za rok 2017 w województwie opolskim przeprowadzoną WIOŚ przeprowadził badania hałasu drogowego oraz kolejowego w Brzegu, Kluczborku i Namysłowie.

Pomiary hałasu drogowego zostały przeprowadzone w 9 punktach pomiarowych. W 6 lokalizacjach prowadzono krótkookresowe pomiary poziomu dźwięku, a w pozostałych 3 punktach wykonano badania długookresowe. Pomiary hałasu kolejowego zostały wykonane w 2 punktach pomiarowych. Badania hałasu drogowego krótkookresowego zostały przeprowadzone w: 2 punktach pomiarowych rozmieszczonych na obszarze miasta Brzeg, 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych na obszarze miasta Kluczbork oraz 2 punktach pomiarowych rozmieszczonych na obszarze miasta Namysłów. Dopuszczalny poziom dźwięku został przekroczony jedynie w porze dnia, w dwóch punktach pomiarowych. W Brzegu przy ul. Słowackiego przekroczenie w porze dziennej wyniosło 0,4 dB, natomiast maksymalne przekroczenie wystąpiło w Kluczborku, przy ul. Jagiellońskiej w porze dziennej i wyniosło 3,7 dB. W pozostałych punktach nie zarejestrowano ponadnormatywnych poziomów dźwięku.

W roku 2017 pomiary hałasu drogowego długookresowego zostały wykonane w 3 punktach pomiarowych: w Brzegu przy ul. 1 Maja, w Kluczborku przy ul. Opolskiej oraz w Namysłowie przy ul. Opolskiej. Punkty zostały zlokalizowane przy drodze powiatowej oraz krajowej, w odległości 10 m od krawędzi jezdni, na wysokości 4 m nad poziomem terenu. Pomiary były prowadzone przez 3 doby w porze wiosennej, 2 doby w porze letniej oraz 3 doby w porze jesienno-zimowej, z podziałem na porę dnia, wieczoru i nocy. W każdej sesji pomiarowej wykonano jeden całodobowy pomiar podczas weekendu. Dopuszczalne poziomy hałasu długookresowego zostały przekroczone w dwóch punktach pomiarowych, zlokalizowanych w Kluczborku przy ul. Opolskiej, przy drodze krajowej nr 45 oraz w Namysłowie przy ul. Opolskiej, przy drodze krajowej nr 39. Wyniki z przeprowadzonych pomiarów

w Kluczborku wykazały przekroczenie o wartość 5,4 dB dla pory dnia, wieczoru i nocy oraz 3,1 dB dla pory nocy. W Namysłowie pomiary wykazały przekroczenie o wartość 5,4 dB dla pory dnia, wieczoru i nocy oraz 2,3 dB dla pory nocy. W punkcie przy ul. 1 Maja w Brzegu nie zarejestrowano ponadnormatywnych poziomów dźwięku.

Pomiary hałasu kolejowego w 2017 roku zostały przeprowadzone w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych w: Kluczborku, przy linii kolejowej nr 143 na odcinku Kluczbork – Bąków oraz Namysłowie, przy linii kolejowej nr 143 na odcinku Namysłów – Wilków Namysłowski. W punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Kluczborku przy ul. Komorowskiego, na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, przekroczenie dopuszczalnego hałasu wystąpiło tylko w porze nocy i wyniosło 1,2 dB. W drugim punkcie pomiarowym w Namysłowie przy ul. Dworcowej, na terenie zabudowy mieszkaniowo-usługowej, nie zarejestrowano ponadnormatywnych poziomów dźwięku.

Hałas instalacji przemysłowych

Zgodnie z Pięcioletnią oceną stanu klimatu akustycznego województw opolskiego za lata 2012-2016 Pomiary hałasu przemysłowego w województwie opolskim w latach 2012-2016 zostały przeprowadzone w 157 zakładach. Dopuszczalne poziomy dźwięku zostały przekroczone w 46 zakładach, z tego w 56,5% zakładów hałas ponadnormatywny zarejestrowano w porze nocy. Przekroczenia w porze dnia wystąpiły w 34 zakładach, z czego w 18, co stanowi 39,1% zakładów przekraczających poziomy dopuszczalne, nie były wyższe niż 5 dB. Przekroczenia o wartości ponad 20 dB stanowią jedynie 4,3% w skali wszystkich przekroczeń. W porze nocy ponadnormatywny hałas wystąpił w 26 zakładach. W przedziale >0-5 dB znalazło się 26,1% wszystkich przekroczeń, natomiast w przedziale ponad 20 dB – 2,2%. Na rysunkach 2 i 3 zestawiono udział przekroczeń, jakie wystąpiły w zakładach, w których zarejestrowano hałas ponadnormatywny, w poszczególnych przedziałach, w porze dnia i w porze nocy na terenie województwa opolskiego w latach 2012-2016.

Mapy akustyczne

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu wykonał lokalną mapę akustyczną dla miasta Olesno, wykorzystując wyniki monitoringowych pomiarów hałasu przeprowadzonych w roku 2016. Mapą akustyczną objęto centralną część miasta, która stanowi otoczenie głównych szlaków komunikacyjnych. Szczegółowo przeanalizowano odcinki dróg (w otoczeniu punktów pomiarowych) przy ulicach: Małe Przedmieście, Krasickiego, Lublinieckiej, Opolskiej, Dobrodzieńskiej, Kluczborskiej, Konopnickiej, Kościuszki i Gorzowskiej. Olesno stanowi ważny węzeł komunikacyjny. W związku z tym za najbardziej uciążliwe źródła hałasu uznaje się przebiegające przez miasto drogi. Łączna długość dróg w mieście wynosi 55,555 km. W granicach administracyjnych miasta przebiega droga krajowa nr 11 łącząca Kołobrzeg (województwo zachodniopomorskie) i Bytom (województwo śląskie) o długości 4,834 km (źródło: GDDKiA) oraz drogi wojewódzkie nr 494 (Częstochowa-Olesno-Opole), nr 487 (Olesno-Praszka-Byczyna) i nr 901 (Olesno-Dobrodzień-Gliwice) o łącznej długości 8,732 km (źródło: ZDW w Opolu). Drogi powiatowe w Oleśnie obejmują długość 5,189 km, natomiast gminne 36,8 km.

W poniższych tabelach zestawiono liczbę mieszkańców ekspozowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu L_{DWN} oraz L_N . Zarówno dla wskaźnika L_{DWN} jak i L_N liczba osób znajdujących się w najwyższych zakresach hałasu tj. powyżej 75 dB dla L_{DWN} i 70 dB dla L_N , wyniosła 0.

Tabela 9. Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu L_{DWN} na terenie miasta Olesno

Lp.	Nazwa miasta	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu L_{DWN}				
			55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	70-74 dB >75 d	>75 dB
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Olesno	9484	957	818	341	75	0

[Źródło: WIOŚ Opole]

Tabela 10. Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu L_N na terenie miasta Olesno

Lp.	Nazwa miasta	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu L_{DWN}				
			55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	70-74 dB >75 d	>75 dB
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Olesno	9484	919	331	264	2	0

[Źródło: WIOŚ Opole]

Badania hałasu, które WIOŚ w Opolu prowadził w latach 2012-2016, a także otrzymane w tym okresie mapy akustyczne wykonane dla miasta Opoli i głównych szlaków komunikacyjnych, dokładnie przedstawiają stan akustyczny na obszarze województwa opolskiego. Przeprowadzona analiza pokazuje, że dopuszczalne poziomy dźwięku są przekraczane i w związku z tym niezbędne jest prowadzenie działań na rzecz ochrony przed hałasem. Główną przyczynę uciążliwości hałasowej stanowi hałas drogowy, którego przyczyną jest nieustanny wzrost natężenia ruchu.

Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasowej realizuje się m.in. poprzez tworzenie poprawnych planów zagospodarowania przestrzennego, wykonywanie map akustycznych, przez podmioty zobowiązane, które stanowią podstawę do sporządzania programów ochrony przed hałasem. Dla terenów województwa opolskiego zostały opracowane następujące programy ochrony środowiska przed hałasem:

- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Opoli na lata 2013-2018 z perspektywą na lata 2019-2020”,
- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie dla województwa opolskiego na lata 2014-2019”.

Obecnie trwają prace nad aktualizacjami ww. dokumentów strategicznych. W następnym raporcie z wykonania Programu ochrony środowiska uwzględnione zostaną informacje z aktualizacji tych dokumentów.

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 11. Zestawienie wskaźników w zakresie zagrożenia hałasem realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba ludności [tys. osób] narażonej na hałas o poziomach przekraczających wartości dopuszczalne o:				

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1a	0-5 dB	22,245	0	b.d.	b.d.
1b	5-10 dB	7,570	0	b.d.	b.d.
1c	10-15 dB	3,158	0	b.d.	b.d.
1d	15-20 dB	0,702	0	b.d.	b.d.
1e	>20 dB	0,069	0	b.d.	b.d.
2.	Udział opracowań ekofizjograficznych w których identyfikuje się tereny zagrożone akustycznie	b.d.	100%	b.d.	b.d.
3.	Udział opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego realizujących wymagania art. 114 ustawy Prawo ochrony środowiska.	b.d.	100%	b.d.	b.d.

4.2.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W zakresie zagrożenia hałasem w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań, głównie dotyczących modernizacji i budowy dróg. W zakresie realizowanych inwestycji drogowych, skupiono się na drogach o zasięgu krajowym i wojewódzkim, natomiast inwestycje prowadzone na drogach powiatowych, gminnych i dojazdowych winny być wykazane raportach z realizacji powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Zadania własne

W latach 2016-2017 zrealizowano szereg zadań z zakresu ochrony przed hałasem, w tym w jednostce podległej Zarządowi Województwa tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie zagrożenia hałasem na lata 2016-2017 zakładał w sumie do realizacji 7 zadań na łączną kwotę 249,23 mln zł. Wszystkie zadania zostały zrealizowane, rzeczywista wydana kwota była dużo mniejsza niż zakładana tj. 182,57 mln zł. Zdecydowana większość (6 zadań) dotyczyła działań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich. Jedno zadanie dotyczyło prowadzenia okresowych pomiarów hałasu oraz opracowania map akustycznych. Wszystkie zadania zrealizował Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu.

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie zagrożenia hałasem zakładał w sumie realizację na lata 2016-2017 jedenastu zadań na kwotę 546 mln zł. Zdecydowana większość dotyczyła działań inwestycyjnych na drogach krajowych w kategorii: budowa i rozbudowa obwodnic, dróg, skrzyżowań, przepustów i mostów, ciągów pieszo-rowerowych oraz ich remontów. Całkowicie lub częściowo zrealizowano 8 zadań na kwotę 656,57 mln zł. Dwóch zadań nie zrealizowano w zakładanym okresie. Zadanie pn. „*prowadzenie okresowych pomiarów hałasu przy drogach krajowych oraz opracowanie map akustycznych*” (GDDKiA) zostało zrealizowane w roku 2018 r. Jednego zadania z powodu braku danych nie analizowano.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakład BA VIDRO Portugalia wykonał w latach 2016-2017 dodatkowe 2 zadania związane z ochroną przed hałasem (ekrany akustyczne i zmiana lokalizacji kompresora) na łączną kwotę 335 tys. zł.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 12. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odc. Olesno - Nowy Wachów	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu	2016-2020	9 000,00	Z	2017	7 886,60	b.d.	-
2.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 426 na odc. Piotrówka - Zawadzkie		2016-2020	35 000,00	Z	2017	20 054,29	b.d.	-
3.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Kocury-Dobrodzień od km 12+715 do km 15+564,17		2016-2020	30 000,00	Z	2017	20 968,42	środki własne środki zewn.	-
4.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 494 na odc. Olesno – Łowoszew wraz z przebudową obiektu mostowego		2016-2020	7 030,04	Z	2016	7 436,23	środki własne środki zewn.	-
5.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odc. Kędzierzyn-Koźle - Stare Koźle		2016-2020	8 000,00	Z	2017	7 665,53	środki własne środki zewn.	-
6.	Budowa obwodnicy m. Czarnowąsy		2016-2020	160 000,00	Z	2016-2017	118 497,64	środki własne środki zewn.	W 2017 zakończono roboty budowlane, nadal trwa procedura wykupu gruntów
7.	Prowadzenie okresowych pomiarów hałasu przy drogach wojewódzkich oraz opracowanie map akustycznych		2016-2020	200,00	Z	2016	67,35	środki własne	-
Planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							249 230,00		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							182 568,06		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 13. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Budowa obwodnicy miasta Nysa - kontynuacja (DK 41/46)	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu	2016-2020	367 800,00	Z	2017	203 714,00	środki własne środki zewn.	
2.	Remont nawierzchni na A-4 (kontynuacja)		2017	107 026,00	Z	2017	21 276,66	-	
3.	Rozbudowa DK 45 na odcinku Reńska Wieś - Poborszów		2017	25 002,50	Cz	-	-	-	Termin realizacji: 2017-2019
4.	Rozbudowa DK 43 na odcinku Jaworzno - Julianpol		2017	17 227,70	Z	2017	9 114,62	środki własne	
5.	Rozbudowa DK 38 na odcinku granica państwa - Pietrowice		2017	7 058,80	N	-	-	-	Termin realizacji: 2018-2019
6.	Budowa skrzyżowania DK 46 i 94 (rondo Karczów)		2016	8 137,00	Z	2017	7 363,29	środki własne	
7.	Budowa skrzyżowania DK 45 (rondo Praszka)		2016-2017	6 677,00	Z	2017	2 758,43	środki własne	
8.	Przebudowa skrzyżowania w ciągu DK 45 w m. Jelowa		2016-2017	6 677,00	Z	bd.	4 252,45	środki własne	
9.	Plan działań na sieci dróg krajowych dotyczący rozbudów, przebudów, budowy ciągów pieszo - rowerowych, poprawy BRD itp. w latach 2016-2023		2016-2023	b.d.	Z	2016-2017	408 017,21	środki własne	-
10.	Prowadzenie okresowych pomiarów hałasu przy drogach krajowych oraz opracowanie map akustycznych		2016-2017	200,00	N	2018	69,25	środki własne	Zrealizowano w 2018 r.
11.	Prowadzenie okresowych pomiarów hałasu przy liniach kolejowych	PKP - PLK S.A.	2016-2017	200,00	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							546 005,30		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							656 565,92		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 14. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ekrany akustyczne 6 m	BA VIDRO Portugalia	2017	115,00	środki własne	
2.	Zmiana lokalizacji kompresorów powietrza	BA VIDRO Portugalia	2017	220,00	środki własne	
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]				335,00		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.3. Pole elektromagnetyczne

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie pól elektromagnetycznych zostały opisane w rozdziale 2.

4.3.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Zgodnie z Oceną wyników pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2016 w województwie opolskim przeprowadzono badania poziomów pól elektromagnetycznych w 45 punktach pomiarowych, rozmieszczonych na terenie całego województwa. Ich celem było określenie oddziaływania pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludności, przez co rozumie się wszystkie miejsca, z wyjątkiem takich, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego. W żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, która zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) wynosi 7 V/m.

Maksymalne wartości poziomów pól elektromagnetycznych zmierzonych w roku 2016 na terenie województwa opolskiego dla każdego badanego obszaru wynoszą:

- 1,5 V/m dla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., w punkcie zlokalizowanym w Opolu przy ul. Budziszyńskiej,
- 2,3 V/m dla pozostałych miast, w punkcie zlokalizowanym w Kluczborku przy ul. Kołtątaja,
- 1,2 V/m dla terenów wiejskich, w punkcie zlokalizowanym we wsi Łosiów w powiecie brzeskim.

Zgodnie z Oceną wyników pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2017 w województwie opolskim przeprowadzono badania poziomów pól elektromagnetycznych w 45 punktach pomiarowych, rozmieszczonych na terenie całego województwa. Również w roku 2017 w żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej.

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnym tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 15. Zestawienie wskaźników w zakresie pól elektromagnetycznych realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba pomiarów realizowanych przez WIOŚ w których stwierdza się przekroczenia poziomów dopuszczalnych	0	0	0	0

[Źródło: Ocena wyników pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych w latach 2016, 2017, WIOŚ, Opole]

4.3.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W zakresie pól elektromagnetycznych w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” przewidziano tylko 2 zadania monitorowane (ciągłe) na kwotę 962 tys.

zł, dla których podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawia kolejna tabela. Tabela zawiera informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 16. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "pola elektromagnetyczne" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych w ramach Programu Państwowego Monitoringu	WIOŚ	zadanie ciągłe	155,00	Z	zadanie ciągłe	w ramach kosztów bieżących	w ramach zadań własnych	Zadanie realizowane na bieżąco
2.	Działania kontrolne instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	WIOŚ	zadanie ciągłe	771,00	Z	zadanie ciągłe	w ramach kosztów bieżących	w ramach zadań własnych	Zadanie realizowane na bieżąco
Łączny planowany koszt realizacji zadań na cały okres 2016-2020 [tys. zł]							926,00		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							b.d.		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.4. Gospodarowanie wodami

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie gospodarowania wodami zostały opisane w rozdziale 2.

4.4.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Zasoby wód podziemnych

Na podstawie informacji opublikowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy w opracowaniach: „Bilans zasobów eksploatacyjnych i dyspozycyjnych wód podziemnych Polski wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.” i „Bilans zasobów eksploatacyjnych i dyspozycyjnych wód podziemnych Polski wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.”, w tabeli przedstawiono wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych w województwie opolskim.

Tabela 17. Wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych w województwie opolskim w latach 2016 i 2017

Lp.	Rok	Stan [m ³ /h]	Stan zasobów eksploatacyjnych w m ³ /h utworów			
			czwartorzędowych	neogeńsko-paleogeńskich	kredowych	starszych
1	2	3	4	5	6	7
1.	2016	58 475,09	25 231,10	15 586,05	1 989,00	15 668,94
2.	2017	59 054,59	25 328,10	15 757,55	2 056,00	15 912,94

[Źródło: Bilans zasobów eksploatacyjnych i dyspozycyjnych wód podziemnych Polski wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. i 31 grudnia 2017 r., PIG, PIB]

W poniższej tabeli określono zasoby eksploatacyjne wód podziemnych.

Tabela 18. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych

Lp.	2007 [hm ³]	2008 [hm ³]	2009 [hm ³]	2010 [hm ³]	2011 [hm ³]	2012 [hm ³]	2013 [hm ³]	2014 [hm ³]	2015 [hm ³]	2016 [hm ³]	2017 [hm ³]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	475,3	475,8	479,7	484,7	486,5	495,6	496,4	496,6	503,3	512,2	517,3

[Źródło: GUS, BDL]

Zasoby wód powierzchniowych

Zlewniami rzecznyymi o największym module zasobowym są zlewnie Nysy Kłodzkiej, Małej Panwi, Stobrawy, Osobłogi i Proсны. Zasoby dyspozycyjne wód powierzchniowych województwa opolskiego, w przekroju granicznym z województwem dolnośląskim szacuje się na około 448,5 mln m³ w roku suchym, oraz na około 860 mln m³ w roku normalnym.

Charakterystyka realizowanego monitoringu wód powierzchniowych w województwie opolskim

Rok 2016 był pierwszym rokiem w kolejnym cyklu gospodarowania wodami, zgodnie z kalendarzem ustalonym przez Ramową Dyrektywę Wodną. W ramach realizacji programu monitoringu wód powierzchniowych województwa opolskiego, którego szczegółowy zakres został podany w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2016-2020, w 2016 zostały

zrealizowane badania rzek i zbiorników zaporowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych w następujących sieciach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) – 5 ppk,
- monitoringu operacyjnego (MO) – 21 ppk,
- monitoringu obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (MOEU) – 14 ppk,
- monitoringu jcwpr przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, dostarczające średnio więcej niż 100 m³ na dobę (MOPI) – 2 ppk,
- monitoringu obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (MDNA, MONA) – 6 ppk,
- monitoringu badawczego (MB) – 2 ppk.

Rok 2017 był drugim rokiem w kolejnym cyklu gospodarowania wodami, zgodnie z kalendarzem ustalonym przez Ramową Dyrektywę Wodną. W ramach realizacji programu monitoringu wód powierzchniowych województwa opolskiego, którego szczegółowy zakres został podany w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2016-2020, w 2017 zostały zrealizowane przez WIOŚ w Opolu badania rzek i zbiorników zaporowych, w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych w następujących sieciach:

- monitoringu diagnostycznego i jednocześnie operacyjnego (MD/MO) – 9 ppk,
- monitoringu operacyjnego (MO) – 23, ppk,
- monitoringu obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (MOEU) – 22 ppk,
- monitoringu jcwpr przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, dostarczające średnio więcej niż 100 m³ na dobę (MOPI) – 2 ppk,
- monitoringu obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (MDNA, MONA) – 6 ppk,
- monitoringu badawczego (MB) – 2 ppk.

Ponadto w 2017 roku były wykonywane na zlecenie GIOŚ badania ichtiofauny w 12 jednolitych częściach wód powierzchniowych oraz badania substancji priorytetowych w faunie wodnej w 5 jednolitych częściach wód.

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 19. Zestawienie wskaźników w zakresie gospodarowania wodami realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba pomiarów realizowanych przez WIOŚ	-	-	25	32
2.	Odsetek JCWP o stanie dobrym [%]	≈ 21% stan na rok 2012)	100%	6%	18,52
3.	Obszar objęty środkami ochrony przeciwpowodziowej	43,6 tys. ha	-	b.d.	b.d.

[Źródło: Ocena wód powierzchniowych za 2016 rok i 2017 w województwie opolskim, WIOŚ]

4.4.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W zakresie gospodarowania wodami w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań, głównie dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Do 1 stycznia 2018 r. zadania własne w tym zakresie realizowane były przez zarządy melioracji i urzędzeń wodnych ponieważ leżały w kompetencjach samorządów wojewódzkich. Od 1 stycznia 2018 roku głównym podmiotem odpowiedzialnym za krajową gospodarkę wodną jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Wody Polskie prowadzą działania z zakresu ochrony przed powodzią i suszą oraz ochrony jakości naszych zasobów wodnych, wykonują prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych, które są własnością Skarbu Państwa, naliczają i pobierają opłaty za usługi wodne, wydają decyzje administracyjne (decyzje wodnoprawne). Wody Polskie pełnią też funkcję organu regulacyjnego w celu ochrony mieszkańców przed nieuzasadnionymi podwyżkami cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

Zadania własne

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarowania wodami zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 pięciu zadań na łączną kwotę 41,79 mln zł. Tylko 2 zadania zostały w założonym okresie zrealizowane: *modernizacja i uzupełnienie prawostronnego obwałowania rzeki Odry na odcinku km 160+200-163+700 w miejscowościach: Borki, Dobrzeń Mały i Dobrzeń Wielki (etap II część B)* oraz *budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry Rataje w m. Brzegu* za łączną kwotę 15,95 mln zł. Wszystkie zadania dotyczyły ochrony przeciwpowodziowej. Realizację zadań skomplikowało przeniesienie kompetencji z jednostki podległej Województwu Opolskiemu do nowego organu – Wód Polskich.

Ponadto w ramach zadań własnych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska zrealizowano 5 zadań na łączną kwotę 3,6 mln zł. Opracowano dokumentację techniczną dla zadania *przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej, Białej Głuchołaskiej, Dzikiej Orlicy*, w ramach której planowana jest budowa lub modernizacja 20 przepławek na rzece Białej Głuchołaskiej oraz 3 przepławki na rzece Nysie Kłodzkiej.

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarowania wodami zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 czterech zadań na kwotę 110,12 mln zł. Zadania dotyczyły inwestycji związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz z zarządzaniem powodzią i suszą. Jedno zadanie zostało zrealizowane na kwotę 12,7 mln zł., a trzy zadania są w trakcie realizacji. Łączna kwota wydana na gospodarowanie wodami w latach 2016-2017 przez podmiot odpowiedzialny za krajową gospodarkę wodną tj. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wynosi 12,96 mln zł. Zadania realizowały RZGW w Poznaniu (3 zadania) i RZGW w Gliwicach (1 zadanie).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska w latach 2014-2016 w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej oraz w Regionalnych Zarządach Gospodarki Wodnej trwały prace nad opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. W dniu 22 grudnia 2014 r. projekty

planów, w tym Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty, zostały opublikowane na stronie internetowej powodz.gov.pl i do 22 czerwca 2015 r. trwał proces konsultacji społecznych. Opracowana została także strategiczna ocena oddziaływania na środowisko PZRP. Projekt planu zawierający uwagi z konsultacji społecznych oraz uwzględniający wyniki SOOŚ został przesłany w ostatnim kwartale 2015 przez KZGW do konsultacji międzyresortowych. Po uwzględnieniu uwag z konsultacji międzyresortowych, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Odry (zawierający w treści Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty), dnia 1 grudnia 2016 r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w postaci Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry – poz. 1938.

Ponadto założono do realizacji na lata 2016-2020 *Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy*. Jego zakres obejmuje identyfikację i hierarchizację obszarów zagrożonych wystąpieniem zjawiska suszy na poszczególnych obszarach dorzeczy, ocena potrzeb w zakresie ochrony przed suszą oraz opracowanie zestawu działań mających na celu przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele. Tabele zawierają informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 20. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Modernizacja i uzupełnienie prawostronnego obwałowania rzeki Odry na odcinku km 160+200-163+700 w miejscowościach: Borki, Dobrzeń Mały i Dobrzeń Wielki (etap II część B)	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu	2016	6 906,60	Z	2016	6 953,46	środki własne środki zewn.	-
2.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry Rataje w m. Brzegu		2016	8 300,00	Z	2017	8 992,97	środki własne środki zewn.	-
3.	Przebudowa, rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Opawy w miejscowościach Bliszczyce, Branice-Zamek, Boboluski gm. Branice pow. głubczycki		2017-2018	12 000,00	N	-	-	-	Przekazane Wodom Polskim, dokumentacja w trakcie przygotowywania
4.	Przebudowa, modernizacja wałów rzeki Odry na odcinku od m. Lasaki gm. Kędzierzyn-Koźle do m. Poborszów gm. Reńska Wieś		2016-2017	14 301,00	N	-	-	-	Zadanie posiada dokumentację oraz komplet uzgodnień Brak środków. Planowane do realizacji 2021-2027
5.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego Odry od m. Lubieszów do m. Kędzierzyn-Koźle - budowa, rozbudowa wału przeciwpowodziowego Odry przy miejskiej oczyszczalni ścieków w m. Kędzierzyn-Koźle		2016	290,0	N	-	-	-	Przekazane Wodom Polskim. dokumentacja w trakcie przygotowywania
Planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2020 [tys. zł]							41 797,60		
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							15 946,00		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 21. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Gliwice – etap II	RZGW Gliwice	2016-2020	110 120,70	Cz	2017-2021	12 700,00	środki własne środki zewn.	-
2.	Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty	RZGW w Poznaniu	2016-2017	b.d.	Z	2017	262,60	środki własne środki zewn.	-
3.	Aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodzi		2016-2018	b.d.	Cz	2016-2018	b.d.	środki własne środki zewn.	Wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli rzek które stwarzają znaczące ryzyko powodziowe.
4.	Aktualizacja map zagrożenia i map ryzyka powodzi		2016-2019	b.d.	Cz	2016-2019	b.d.	środki własne środki zewn.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie oraz obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia wału przeciwpowodziowego
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							110 120,70		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							12 962,60		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 22. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rozbudowa wału przeciwpowodziowego rzeki Mała Panew w m. Kolonowskie, gm Kolonowskie	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu	2017	430,50	środki własne środki zewn.	-
2.	Zabudowa wyrw lewej skarpy rzeki Odry w km wału 0+300 – 0+760 w m. Brzeg - Rataje		2017	1 036,44	środki własne środki zewn.	Przekazane Wodom Polskim
3.	Regulacja rzeki Cisek w km 6+580 – 19+250 w miejscowości Zakrzów-Łaniec w gminie Polska Cerekiew		2016	996,01	środki własne środki zewn.	Przekazane Wodom Polskim
4.	Regulacja ciekłu Jaźwinka w km 0+000 – 5+500 m. Jełowa, Kobyłno, Bierdzany gm. Łubniany		2016	458,87	środki własne środki zewn.	-
5.	Odbudowa koryta rzeki Stobrawy w km 43+500 – 43+750 wraz z budowlami hydrotechnicznymi w miejscowości Wierzchy, gm. Wołczyn		2015-2016	344,40	środki własne środki zewn.	Zadanie obejmuje także 2015r.
6.	Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej, Białej Głuchołaskiej, Dzikiej Orlicy.		2017-2022	332,22	środki własne środki zewn.	Opracowana dokumentacja projektowa.
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017[tys. zł]				3 598,43		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zostały opisane w rozdziale 2.

4.5.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Wody podziemne

Zgodnie z informacją zamieszczoną w opracowaniu „Stan Środowiska w województwie opolskim w roku 2016” opublikowanym przez WIOŚ w Opolu w 2017 roku, w 2016 roku na terenie województwa opolskiego przeprowadzone zostały badania w 46 punktach pomiarowych zlokalizowanych w 8 JCWPd (nr: 97, 98, 109, 110, 127, 140, 141, 143). W dwóch JCWPd (nr 141 i 143) oceniono stan wód podziemnych jako słaby, w pozostałych sześciu jako dobry.

Poniżej przedstawiono klasyfikację jakości wód podziemnych w punktach monitoringu operacyjnego.

Tabela 23. Klasyfikacja jakości wód podziemnych

Lp.	Miejscowość	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Klasa jakości w punkcie
1	2	3	4	5
1.	Kluczbork	618	97	II
2.	Chróścice	639	97	
3.	Radomierowice	640	97	
4.	Borki Wielkie	1345	98	
5.	Skoroszyce	666	109	
6.	Grodków	1869	109	
7.	Zębowice	1326	110	
8.	Mnichus	2661	110	
9.	Wrzoski	373	127	
10.	Zdzieszowice	619	127	
11.	Łącznik	631	127	
12.	Krapkowice	1230	127	
13.	Gogolin	2656	127	
14.	Dobrzeń Mały	2712	127	
15.	Bilszczyce	2700	140	
16.	Stara Kuźnia	365	143	
17.	Karłowiczki	641	97	III
18.	Rudziczka	672	109	
19.	Zawada	617	110	
20.	Strzelce Opolskie	1284	110	
21.	Dobrodzień	2662	110	
22.	Wrzoski	370, 372	127	
23.	Dymatrów	1317	127	
24.	Poręba	2659	127	
25.	Wiechowice	1634	140	
26.	Bogdanowice	621	141	
27.	Chróstno	627	141	
28.	Tłustomosty	2571	141	
29.	Dziećmarów	2672	141	

Lp.	Miejscowość	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Klasa jakości w punkcie
1	2	3	4	5
30.	Gadzowice	2699	141	IV
31.	Stara Kuźnia	1056	143	
32.	Zawadzkie	1733	110	
33.	Jemielnica	2660	110	
34.	Jaśkowice	1836	127	
35.	Charbielin	1867	127	
36.	Tarnów Opolski	2664	127	
37.	Krasne Pole	1999	140	
38.	Stara Kuźnia	366	143	
39.	Nysa	651	109	
40.	Dobrzeń Mały	1868	127	
41.	Wrzoski	371, 1056	127	
42.	Wiechowice	1197	140	
43.	Boguchwałów	622	141	
44.	Stara Kuźnia	364	143	

[Źródło: Stan Środowiska w województwie opolskim w roku 2016, WIOŚ]

Zgodnie z informacją zamieszczoną w opracowaniu „Stan Środowiska w województwie opolskim w roku 2017” opublikowanym przez WIOŚ w Opolu w 2018 roku, w 2017 roku na terenie województwa opolskiego przeprowadzone zostały badania w 27 punktach pomiarowych zlokalizowanych w 3 JCWPd (nr: 127, 141, 143).

Poniżej przedstawiono klasyfikację jakości wód podziemnych w punktach monitoringu operacyjnego.

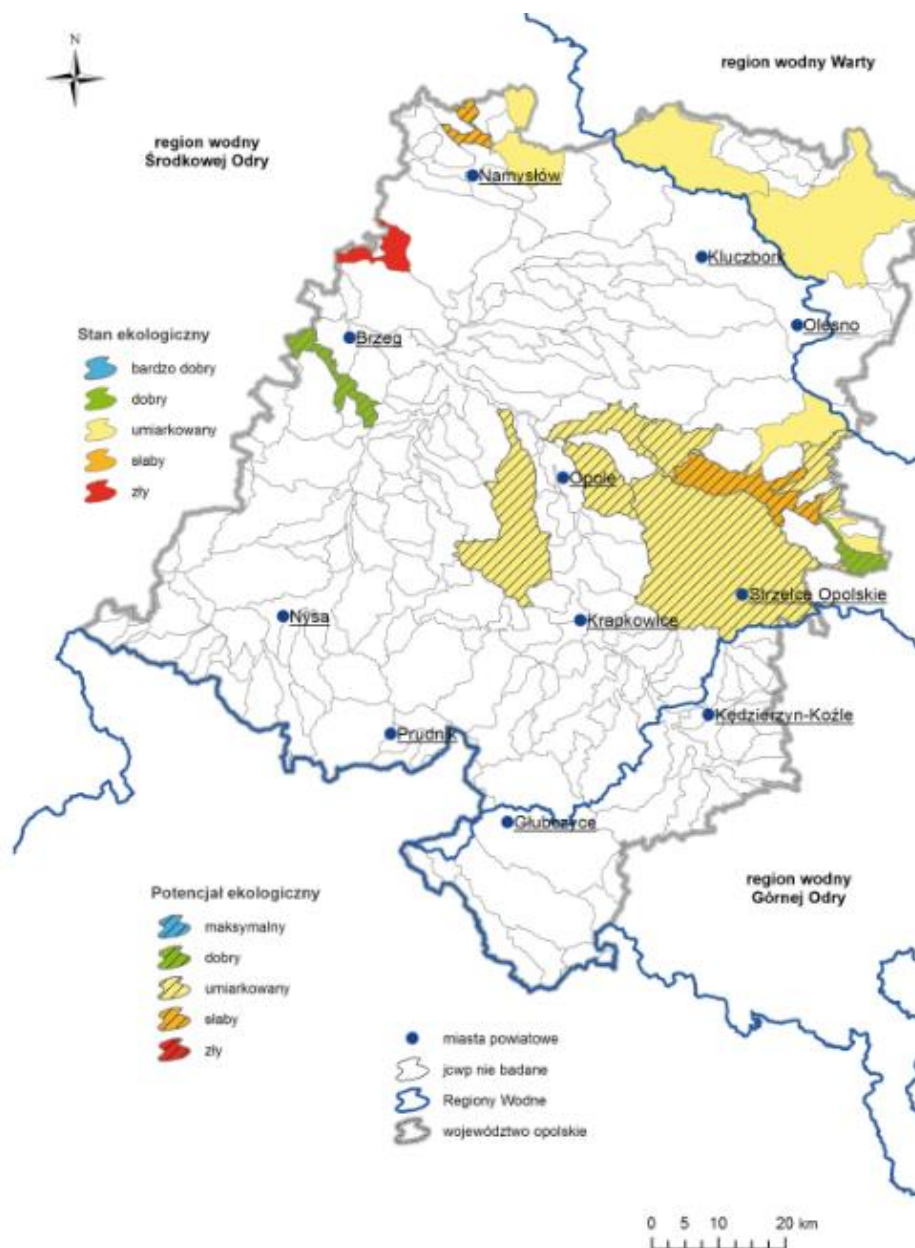
Tabela 24. Klasyfikacja jakości wód podziemnych

Lp.	Miejscowość	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Klasa jakości w punkcie
1	2	3	4	5
1.	Krapkowice	1230	127	I
2.	Dobrzeń Mały	2712	127	II
3.	Gogolin	2656	127	
4.	Łącznik	631	127	
5.	Zdzieszowice	619	127	
6.	Wrzoski	373	127	
7.	Stara Kuźnia	365	143	
8.	Wrzoski	370	127	
9.	Dymatrów	1317	127	
10.	Jaskowice	1836	127	
11.	Poreba	2659	127	
12.	Bogdanowice	621	141	
13.	Chróstno	627	141	
14.	Dziećmarów	2572	141	
15.	Gadzowice	2699	141	
16.	Stara Kuźnia	1056	143	
17.	Wrzoski	372	127	IV
18.	Charbielin	1867	127	
19.	Tarnów Opolski	2664	127	
20.	Tłustomosty	2671	141	
21.	Stara Kuźnia	166	143	

Lp.	Miejscowość	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Klasa jakości w punkcie
1	2	3	4	5
1.	Krapkowice	1230	127	I
22.	Wrzoski	371, 1055	127	V
23.	Wieszczyna	1198	127	
24.	Dobrzeń Mały	1868	127	
25.	Boguchwałów	622	141	
26.	Stara Kuźnia	364	143	

[Źródło: Monitoring operacyjny wód podziemnych 2017, WIOŚ, Opole]

Wody powierzchniowe

Rysunek 1. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych w województwie opolskim w 2016 r. [źródło: WIOŚ]

Zgodnie z informacją zamieszczoną w opracowaniu „Stan Środowiska w województwie opolskim w roku 2016” opublikowanym przez WIOŚ w Opolu w 2017 roku, w ramach programu monitoringu wód powierzchniowych, w okresie 2013-2016 kontrolą objęto 61 jednolitych części wód. Wyniki ocen jednolitych części wód powierzchniowych za te lata przedstawiono w formie graficznej na poprzednim rysunku.

Infrastruktura

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Banku Danych Lokalnych, GUS:

- długość sieci wodociągowej w 2016 roku to 6488,4 km, a w 2017 roku to 6474,7 km,
- długość sieci kanalizacyjnej w 2016 roku to 3335,8 km, a w 2017 roku to 3234 km.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z tego samego źródła, spadkowi uległ także odsetek populacji korzystający z oczyszczalni ścieków, tzn. o ile w roku 2016 było to 76%, to w roku 2017 było to 75,6% populacji.

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 25. Zestawienie wskaźników w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Odsetek ludności korzystająca z kanalizacji w województwie	69,7%	100%	76%	75,6%
2.	Odsetek JCWP o stanie dobrym [%] (WIOŚ)	≈ 21 % (stan na rok 2012)	100%	6%	18,52

[Źródło: BDL, GUS]

4.5.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań związanych z budową i modernizacją sieci wodno-kanalizacyjnych.

Zadania własne

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 trzech zadań na łączną kwotę 1,06 mln zł. Jedno zadanie zostało zrealizowane, jedno jest w trakcie realizacji – została wykonana dokumentacja projektowa, a jedno zadanie realizowane przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Jadwigi w Opolu będące w trakcie realizacji zakończono w 2018 r. Kwota realizacji zadań w latach sprawozdawczych wyniosła 64,7 tys. zł. Wszystkie zadania dotyczą inwestycji kanalizacyjno-wodnych realizowanych przez jednostki organizacyjne województwa opolskiego tj. szpitale.

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 dwunastu zadań na kwotę 169,86 mln zł. Zdecydowana większość dotyczyła działań inwestycyjnych związanych z budową i modernizacją sieci wodno-kanalizacyjnych. Całkowicie zrealizowano 8 zadań, a częściowo lub są w trakcie realizacji 3 zadania na kwotę 24,4 mln zł. Jednego zadania nie zrealizowano w zakładanym okresie i przesunięto okres jego wykonania na lata 2022-2025. Dotyczyło to zadania „Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Przemysłowej wraz z układem wód zawracanych w JB Energetyka” (Grupa Azoty ZAK S.A.).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakład Petrochemia – Blachownia S.A. wykonał w 2017 dodatkowe zadanie pn. *Modernizacja odwodnień zbiorników magazynowych* związane z gospodarką wodno-ściekową na łączną kwotę 55,69 tys. zł.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele. Tabele zawierają informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 26. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Częściowa wymiana sieci i studzienek kanalizacyjnych na terenie Szpitala	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach	2016	26,00	Z	2016	26,00	środki własne	-
2.	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na kanalizację Szpitala oraz wykonanie przyłączy do nowopowstałej sieci kanalizacyjnej.		2019-2020	32,00	Cz	2016-2020	32,00	środki własne	W roku 2016 opracowanie dokumentacji projektowej Końcowa realizacja nastąpi w latach 2019-2020
3.	Modernizacja istniejących dwóch zbiorników stanowiących rezerwowe źródło zaopatrzenia szpitala w wodę	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Jadwigi w Opolu	2016-2017	1 000,00	Cz	2018	7,65	środki własne środki zewn.	W roku 2017 - wykonanie dokumentacji
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							1 058,00		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							64,65		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 27. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Uszczelnienie (renowacja) kanałów sanitarnych wraz z studniami na terenie Aglomeracji "Brzeg" – ok. 8 km	PWiK w Brzegu Sp. z o.o.	2017	8 000,00	Z	2017	2,07	środki własne środki zewn.	
2.	Modernizacja wraz z rozbudową sieci kanalizacji sanitarnej	WiK w Opolu Sp. z o.o.	2016-2020	88 250,00	Cz	2017	1 046,34	środki własne środki zewn.	Zakładany termin realizacji całego zadania – grudzień 2019
3.	Modernizacja systemu zaopatrzenia miasta Opola w wodę		2016-2020	1 205,71	Z	2014-2017	2 179,92	środki własne środki zewn.	
4.	Modernizacja wraz z rozbudową sieci wodociągowej		2016-2020	11 599,93	Cz	2016-2019	2 557,46	środki własne środki zewn.	Zakładany termin realizacji całego zadania – grudzień 2019
5.	Modernizacja punktu przeładunku amoniaku bud. 309 – etap II w JP Nawozy	Grupa Azoty ZAK S.A.	2014-2016	1 710,0	Z	2017	2 157,00	środki własne	
6.	Modernizacja Centralnej Mechaniczno-Biologicznej Oczyszczalni w Jednostce Infrastruktury		2013-2018	22 500,0	Z	2013-2018	14 449,00	środki własne	
7.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Przemysłowej wraz z układem wód zawracanych w JB Energetyka		2013-2018	30 000,0	N	-	0	-	Zadanie planowane do realizacji w latach 2022-2026
8.	Wymiana pomp na hermetyczne	Petrochemia – Blachownia S.A.	2016-2018	547	Z	2016-2017	433,54	środki własne	
9.	Modernizacja tac zbiorników magazynowych		2016	647	Z	2016	460,00	środki własne	
10.	Modernizacja węzła mieszania ścieków – likwidacja płuczki A-840 (emitor E-01701/1)		2016	202	Z	2016	200,65	środki własne	
11.	Zabudowa próbników hermetycznych na stanowiskach rozładunku benzolu		2017	200	Z	2017	13,27	środki własne	
12.	Modernizacja taboru cystern kolejowych do przewozu benzolu		2017-2020	5 000	Cz	2017	906,56	środki własne	Modernizacja cystern kolejowych

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									zrealizowana w 50%. Szacowany termin zakończenia zadania – I półrocze 2019r.
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							169 861,64		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							24 405,81		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 28. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Modernizacja odwodnień zbiorników magazynowych	Petrochemia – Blachownia S.A.	2017	55,69	środki własne	Ograniczenie ilości ścieków przemysłowych.
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań [tys. zł]				55,69		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska

4.6. Zasoby geologiczne

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie zasobów geologicznych zostały opisane w rozdziale 2.

4.6.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Wśród udokumentowanych złóż zdecydowanie dominują złoża surowców występujących pospolicie na terenie kraju, gdyż ponad 85% wszystkich udokumentowanych złóż stanowią piaski, żwiry oraz surowce ilaste dla potrzeb ceramiki budowlanej. Podstawowymi dla gospodarki regionu (również kraju) surowcami są margle i wapienie, wykorzystywane w przemyśle cementowym i wapienniczym, których wydobycie w województwie opolskim jest znaczące w skali kraju.

Mając na uwadze powyższe nie należy się dziwić, że największy stopień wydobycia jest w grupie piasków i żwirów oraz wapieni i margli. Natomiast w przypadku części surowców mineralnych ich eksploatacja w ogóle nie jest prowadzona. Dotyczy to: surowców ilastych do produkcji cementu, piasków kwarcowych do produkcji betonów komórkowych, piasków formierskich, węgla brunatnego, torfów).

Cechą charakterystyczną złóż surowców skalnych występujących na terenie województwa opolskiego są wysokie walory jakościowe i dogodne warunki geologiczno-górnictwa, przejawiające się w szczególności dobrą dostępnością złóż do eksploatacji oraz opłacalnością w podejmowaniu wydobycia. Niestety, wiąże się to również faktem, iż eksploatacja kopalin (kruszyw naturalnych, surowców ilastych, piasków oraz wapieni i margli) jest główną przyczyną degradacji i dewastacji gruntów w województwie, dlatego rekultywacja gruntów poeksploatacyjnych jest jednym ze strategicznych celów Programu ochrony środowiska.

Tabela 29. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Grunty wymagające rekultywacji:	3343	3115	270	2540	2204	2516	2506	2555
1a	zdewastowane	2968	2737	2600	2251	1951	2236	2249	2285
1b	zdegradowane	375	378	288	289	253	280	257	
2.	Grunty (w ciągu roku) zrekultywowane, w tym na cele:	42	288	137	386	100	11	30	54
2a	rolnicze	38	55	52	78	50	4	6	31
2b	leśne	4	233	40	30	24	7	2	2

[Źródło: GUS, BDL]

Jednym z podstawowych problemów województwa jest konflikt przestrzenny części złóż surowców mineralnych z innymi zasobami środowiska. Dotyczy to przede wszystkim dolin rzecznych, obszarów cennych przyrodniczo (w tym chronionych), a także obszarów w obrębie chronionych zbiorników wód podziemnych (głównie GZWP nr 333). Taki stan powoduje, że część zasobów kopalin ma ograniczone

możliwości ich eksploatacji i w takich przypadkach należy podejmować działania prowadzące do racjonalnego wydobycia kopalin, z uwzględnieniem innych zasobów i walorów środowiska.

4.6.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

Jednym z istotnych celów w zakresie ochrony zasobów kopalin zgodnie z polityką ekologiczną państwa jest ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach. Wszystkie zadania ujęte w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”

to prace ciągłe marszałka, starosty, prezydenta/burmistrza/wójta związane przede wszystkim z kontrolą przedsiębiorców i uwzględnianiem złóż w opracowaniach planistycznych. Dla zadań tych nie określono kosztów ponieważ opłacane są przeważnie z bieżących środków własnych.

4.7. Gleby

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie gleb zostały opisane w rozdziale 2.

4.7.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Województwo opolskie posiada wysoki potencjał glebowy, który w połączeniu z wysoką produktywnością produkcji rolnej utrzuca rangę województwa, jako ważnego regionu rolniczego w kraju. Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna są istotnym zasobem środowiska dla gospodarki regionu. Jednym z podstawowych działań służących ochronie powierzchni ziemi, zawartych w Programie ochrony środowiska jest ograniczanie przeznaczania gleb wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze, a także ochrona terenów leśnych, gdzie występuje naturalna warstwa glebowa, przed przeznaczeniem na inne cele.

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 30. Zestawienie wskaźników w zakresie gleb realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Grunty rolne (w poszczególnych klasach bonitacyjnych) oraz grunty leśne, wyłączone na cele nierolnicze [ha/rok]		-		
1a	Użytki rolne [%]	95,4	-	95,7	94,9
1b	Klasa I-II	2	-		
1c	Klasa III	19	-		
1d	Klasa IV	0	-		
1e	Klasa V-VI	0	-		
1f	Grunty leśne - %	26,6	-	26,6	26,7
2.	Kierunki wyłączenia gruntów rolnych i leśnych [ha/rok]				
2a	na tereny osiedlowe	7	-	13	14
2b	na tereny przemysłowe	0	-	4	0
2c	pod drogi i szlaki komunikacyjne	2	-	1	1
2d	pod użytki kopalne	10	-	24	57

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
2e	pod zbiorniki wodne	0	-	0	0
2f	na inne cele	7	-	4	6
3.	Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji ogółem [ha]	2204	-	2506	2555
4.	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku ogółem [ha/rok]	60	-	19	41

Ekologiczne gospodarstwa rolne posiadające certyfikat

Województwo opolskie należy do regionów o najmniejszej liczbie gospodarstw ekologicznych i najmniejszej powierzchni ekologicznych użytków rolnych w stosunku do innych województw kraju. Specyfika rolnictwa w województwie - intensywna produkcja, osiąganie wysokich wyników produkcyjnych oraz bardzo dobre i dobre warunki produkcyjne.

Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych oraz liczba gospodarstw ekologicznych i będących w okresie przestawiania w województwie opolskim, jest następująca:

- Liczba gospodarstw rolnych posiadających certyfikat – w roku 2016 – 57 szt., w roku 2017 – 48 szt.,
- Liczba gospodarstw rolnych będących o okresie przestawiania – w roku 2016 – 11 szt., w roku 2017 – 9 szt.,
- Powierzchnia ekologicznych gospodarstw rolnych – w roku 2016 – 3216 ha., w roku 2017 – 2790 ha.

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 31. Zestawienie wskaźników w zakresie zasobów geologicznych realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Udokumentowane zasoby bilansowe kopalin [tys. ton]	279			
2.	Liczba dokumentowanych złóż w danym roku [szt.]	3850240			
3.	Udokumentowane zasoby bilansowe w danym roku (przyrost/ubytek zasobów) [tys. ton]	18			
4.	Stosunek zasobów przemysłowych do zasobów bilansowych (efektywność wydobycia) [%]	89331			
5.	Zasoby złóż wymagające dalszego rozpoznania (rozpoznane wstępnie) [tys. ton]	27,4			
6.	Udział zasobów złóż rozpoznanych wstępnie do ogółu zasobów [%]	710016			

4.7.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

Większość zadań dotyczących gleb i ujętych w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” to prace ciągłe samorządów, instytucji podległych wojewodzie czy organów kontroli. Dla zadań tych nie określono kosztów ponieważ opłacane są przeważnie z bieżących środków własnych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony gleb zakładał w sumie realizację 2 zadań monitorowanych o łącznej wartości 309 tys. zł. W okresie

sprawozdawczym zrealizowano jedno zadanie tj. *rekultywację wyrobiska ODRA I*. Drugie planowane do realizacji zadanie: *Opracowanie projektów planów remediacji dla dwóch obszarów zanieczyszczonych: „Blachownia1” i „Olszowa”* nie zostało wykonane, a podmiot odpowiedzialny za jego realizację tj. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu nie przedstawił szczegółowych informacji na temat przyczyn braku realizacji zadania.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska zakład WIK Turawa wykonał w 2017 dodatkowe zadanie pn. *Usprawnienie systemu gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym* związane z gospodarką wodno-ściekową na łączną kwotę 888,89 tys. zł. Zadanie polegało na przebudowie istniejącego budynku prasy osadów, zabudowie linii technologicznej do przerobu osadu ściekowego, wybudowaniu wiaty magazynowej na produkt i zakupie wózka widłowego. Dzięki realizacji inwestycji powstający w oczyszczalni ścieków osad nie jest już odpadem lecz w połączeniu z wysokoreaktywnym wapnem stanowi polepszacz glebowy. Spółka WIK Turawa posiada stosowne dopuszczenia na wprowadzenie polepszacza do obrotu handlowego.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele. Tabele zawierają informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 32. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "gleby" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Rekultywacja wyrobiska ODRA I	Cementownia „Odra” S.A.	2016-2018	250,00	Z	2017	216,71	środki własne	-
2.	Opracowanie projektów planów remediacji dla dwóch obszarów zanieczyszczonych: „Blachownia1” i „Olszowa”.	RDOŚ	2017	59,00	N	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Łączny planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							309,00		
Łączny poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							216,71		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Tabela 33. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "gleby" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Usprawnienie systemu gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym	WIK Turawa	2014-2016	888,89	środki własne, środki zewn.	.
Łączny poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]				888,89		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów zostały opisane Aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”.

Zgodnie z art. 39 Ustawy o odpadach z dnia z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 992 z późn. zm.) z realizacji planów gospodarki odpadami są sporządzane sprawozdania, obejmujące okres 3 lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, zwany dalej „okresem sprawozdawczym”. Sprawozdania z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami przygotowuje i przedkłada sejmikowi województwa oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy po upływie okresu sprawozdawczego.

Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Opolskiego za lata 2014-2016

W grudniu 2017 roku przyjęto Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Opolskiego za lata 2014-2016. Celem sprawozdania jest przedstawienie zachodzących zmian w zakresie gospodarki odpadami wynikających z zapisów „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023”.
Opracowanie

to ma na celu pokazanie aktualnego stanu gospodarki odpadami w województwie oraz pozwoliło zweryfikować stopień realizacji wyznaczonych w WPGO celów. Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami obejmuje lata 2014-2016 i jest sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Opolskiego za lata 2017-2019

Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami obejmujące lata 2017-2019 zostanie sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.

4.9. Zasoby przyrodnicze

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zasobów przyrodniczych zostały opisane w rozdziale 2.

4.9.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Ochrona przyrody i krajobrazu

Województwo opolskie jest obecnie regionem o najmniejszej w skali kraju powierzchni obszarów objętych ochroną przyrodniczo-krajobrazową. Przyrodnicze obszary chronione zajmują obecnie w województwie 259828 ha (stan na koniec 2017 r. wg GUS), co stanowi ok. 27,6% powierzchni województwa.

Tabela 34. Zmiany powierzchni obszarów chronionych na przestrzeni lat 2010-2017 (ha)

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Ogółem:	256261,4	256263,4	256272	256275,1	256280,9	256245,5	260475,5	259828
2.	Rezerваты przyrody	893,1	895,1	928,1	930,73	936,53	936,53	939,1	946,48
3.	Parki krajobrazowe	62590,5	62590,5	62590,5	62590,5	62590,5	62590,5	62590,5	62590,5
4.	Obszary chronionego krajobrazu	192039,1	192039,1	192039	192039,1	192039,1	192039,1	196268,6	196268,6
5.	Stanowiska dokumentacyjne	19,1	19,1	19,1	19,1	19,1	19,1	19,1	16,69
6.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3322,4	3322,4	3322,4	3322,4	3322,4	3322,4	3322,43	2655,97
7.	Użytki ekologiczne	685,7	709,5	709,5	709,5	709,54	709,54	709,61	710,66
8.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych % powierzchni obszarów prawnie chronionych	27,22747	27,22768	27,2286	27,22892	27,22954	27,22578	27,67521	27,60642

Celem ochrony ważnych z punktu widzenia Europy gatunków fauny i flory oraz ich siedlisk, a także rzadkich siedlisk przyrodniczych, jest tworzenie i rozwijanie europejskiej sieci obszarów chronionych, tj. systemu ostoi Natura 2000. Jego podstawą są dwie unijne dyrektywy:

- Dyrektywa 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - Dyrektywa Ptasia;
- Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dyrektywa Siedliskowa.

W województwie opolskim występuje obecnie 25 obszarów wchodzących w skład europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Należy zaznaczyć, że podane powyżej powierzchnie obszarów chronionych nie obejmują ostoi Natura 2000. Jest to podyktowane tym, iż ich powierzchnia w znacznym stopniu pokrywa się z innymi obszarowymi formami ochrony przyrody, a ponadto tzw. „ostoje ptasie” i „ostoje siedliskowe” często w znacznym stopniu się pokrywają.

Ochrona lasów

Tabela 35. Zmiany powierzchni obszarów leśnych [ha]

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Grunty leśne [ha]	256427	256469	256685	256 892	257 245	257 295	257 403	257 744
2.	Lasy [ha]	249 433	249 511	249 762	249 986	250 375	250 436	250 542	250 847
3.	Zalesienia gruntów nieleśnych [ha]	131,3	93,9	127,0	86,01	39,71	23,32	35,38	33,22
4.	Odnowienia i zalesienia [ha]	1 802,4	1 932,3	2 115,0	2 024,0	2 140,6	2 200,6	2 358,9	2 318,7

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

Tabela 36. Zestawienie wskaźników w zakresie zasobów przyrodniczych realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona [ha]	256 281	-	260475,5	259828
2.	Udział powierzchni obszarów chronionych w ogólnej powierzchni województwa [%]			4,4	4,4
3.	Liczba poszczególnych form ochrony przyrody [szt.]:	27,2			
3a	RP	36			
3b	PK	3			
3c	OCK	9			
3d	SD	3			
3e	ZPK	13			
3f	UE	97			
3g	PP	636		709	702
3h	Natura 2000 OSO	4			
3j	Natura 2000 SOO	21			
4.	Liczba gatunków zagrożonych flory i fauny na terenie województwa [szt.]:				
4a	Flora	460		256	256
4b	Fauna	72		114	114
5.	Liczba gatunków wymarłych flory i fauny na terenie województwa [szt.]	110		56	56
6.	Liczba zbiorowisk roślinnych zagrożonych na terenie województwa	179		236	236
7.	Liczba działań podejmowanych w celu zachowania i polepszania stanu ochrony gatunków i siedlisk [szt.]	85			
7.	Liczba gatunków w stosunku do których podjęto działania ochronne i polepszające stan ochrony				
9.	Liczba (i powierzchnia) siedlisk przyrodniczych w stosunku do których podjęto działania ochronne i polepszające stan ochrony				
10.	Lesistość województwa [%]	26,6	26,8	26,6	26,7
11.	Powierzchnia lasów [ha]	250 400		257 402,50	257 743,57
12.	Powierzchnia gruntów zalesionych [ha/rok]	2140,6		2 358,9	2 318,7
13.	Powierzchnia lasów uszkodzonych przez przemysł [ha]	82835			
14.	Średnia defoliacja drzew [%]	23,48			

4.9.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

Zadania własne

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony przyrody zakładał w sumie realizację 3 zadań własnych o łącznej wartości 13,4 mln zł, realizowane z partnerami, którzy byli współbeneficjentami dotacji z RPO WO 2014-2020. Dwa zadania zostały zrealizowane, a trzecie jest w trakcie realizacji.

Zrealizowano już zadanie „*Ochrona trzmiela i siedlisk z nim związanych oraz promowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie bioróżnorodności w Województwie Opolskim*”. Projekt ten obejmował zadania inwestycyjne: remont trzech obiektów zabytkowych w Muzeum Wsi Opolskiej na potrzeby stworzenia bazy edukacji ekologicznej oraz dostosowanie Teatru im. J. Kochanowskiego poprzez montaż windy, do potrzeb osób niepełnosprawnych uczestniczących w projekcie, a także działania nieinwestycyjne. W ramach projektu zaplanowano szeroki zakres działań edukacyjno-informacyjnych – warsztaty, spektakle itp. W projekcie realizowano działania służące poprawie stanu i ochrony różnorodności biologicznej z uwzględnieniem podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców i promowaniem proekologicznych zachowań.

Zrealizowano także projekt „*Inwentaryzacje przyrodnicze kluczem do edukacji ekologicznej i ochrony bioróżnorodności w województwie opolskim*”. Celem projektu była ochrona, przywrócenie i wzmocnienie różnorodności biologicznej na terenie województwa opolskiego, poprzez przeprowadzenie inwentaryzacji zadrzewień, nasadzeń uzupełniających, prace pielęgnacyjne, inwentaryzację wałek województwa opolskiego oraz działania edukacyjne.

Projektem w trakcie realizacji jest „*Bioróżnorodność Opolszczyzny – skarbem dziedzictwa przyrodniczego*”. Dotychczas wydatkowano na nie kwotę 2 807,66 tys. zł. Projekt ten jest projektem wielokierunkowym i obejmuje dwie podstawowe grupy działań polegające na: wykonaniu inwestycji na Stawie Nowokuźnickim a także prowadzeniu działalności informacyjno-edukacyjnej z zakresu ochrony bioróżnorodności regionu. Głównym celem projektu jest uświadomienie mieszkańcom Opolszczyzny potrzeby ochrony zagrożonych gatunków jako istotnego elementu biosystemu. Na przestrzeni ponad 3 lat zorganizowano wiele spotkań, szkoleń i warsztatów o tematyce proekologicznej, konkursów oraz warsztatów edukacyjnych. W części inwestycyjnej wykonano rów opaskowy oraz kompleksowy remont ścieżki edukacyjnej prowadzącej wzdłuż wschodniej części Stawu Nowokuźnickiego – rezerwatu przyrody o powierzchni 28,91 ha, który położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”. Projekt ten jest realizowany przez Marszałka Województwa i WZMiUW w Opolu (realizacja), Gminę Prószków i OODR w Łosiowie (partnerzy).

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony przyrody zakładał w sumie realizację 4 zadań monitorowanych przewidzianych o łącznej wartości 3,25 mln zł. W okresie sprawozdawczym zrealizowano dwa zadania, a następne 2 są w trakcie realizacji. Łącznie wydano w latach 2016-2017 na realizację zadań 2,03 mln zł. Podmiotem odpowiedzialnym i realizującym projekty monitorowane jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Projekt „*Ochrona zagrożonych siedlisk przyrodniczych położonych na obszarze województwa opolskiego*” jest zrealizowany częściowo. Poniesione koszty w okresie sprawozdawczym wyniosły

365,52 tys. zł. Projekt zakłada m.in.: sporządzenie planów ochrony dla 12 rezerwatów przyrody (Lubsza, Przylesie, Bażany, Płużnica, Przysiecz, Jaskowice, Jeleni Dwór, Przyłęk, Boże Oko, Lesisko, Rogalice, Leśna Woda), usuwanie gatunków inwazyjnych, w tym m.in. barszczu Sosnowskiego z terenów rezerwatu przyrody „Góra Gipsowa” i terenów sąsiadujących.

Kolejnym zrealizowanym częściowo projektem jest projekt pn.: „Ochrona wybranych siedlisk i gatunków w opolskich obszarach Natura 2000”. W ramach operacji założono prowadzenie wypasu na murawach kserotermicznych, ograniczenie antropopresji na murawy poprzez ich ogrodzenie i budowę ścieżki edukacyjnej w obszarze Natura 2000 Góra Św. Anny; ograniczenie drapieżnictwa poprzez montaż ogrodzeń elektrycznych na wyspach w obszarze Natura 2000 Zbiornik Nyski oraz wycinką zarastających wyspy krzewów i drzew; przywróceniu ekstensywnego użytkowania kośnego poprzez usunięcie zakrzewień lub wykoszenie wraz z wprowadzeniem rośliny rodzicielskiej na odtworzonych powierzchniach w obszarach Natura 2000 Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą i łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą; usuwanie tawuły kutnerowatej w obszarze natura 2000 Bory Niemodlińskie; remont budynku stanowiącego siedlisko Podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* w obszarze Natura 2000 Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka, usuwanie rdestowców i niecierpka gruczołowatego w granicach obszarów Natura 2000: Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej (w tym w granicach RP Kokorycz i Dębina), Przyłęk nad Białą Głuchołaską i Żywocickie Łęgi.

Zrealizowano również projekt pn.: „Ustanowienie planów ochrony oraz wykonywanie zadań z zakresu ochrony czynnej w opolskich rezerwach przyrody w roku 2016”, w tym m.in.: opracowano projekty planów ochrony dla 5 rezerwatów przyrody, tj. „Olszak”, „Staw Nowokuźnicki”, „Komorzno”, „Krzywiczyn”, „Barucice”, opracowano projekty planów zadań ochronnych dla 3 obszarów Natura 2000: „Bory Niemodlińskie”, „Lasy Barucickie”, „Łęg Zdzieszowicki”, realizowano zapisy ustanowionych planów ochrony dla rezerwatu przyrody „Smolnik”, rezerwatu przyrody „Góra Gipsowa” i rezerwatu przyrody „Ligota Dolna”, wykonano dokumentację projektową na potrzeby remontu budynku stanowiącego siedlisko Podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* w obszarze Natura 2000 Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka.

Zrealizowano również projekt za kwotę 101,42 tys. zł., który obejmował: *opracowanie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szumirad PLH160020*, rozpoznanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w rezerwacie przyrody Smolnik oraz wykonanie działań z zakresu czynnej ochrony w wybranych rezerwach przyrody województwa opolskiego, w tym: w RP Kamień Śląski (wycinka drzew, krzewów i podrostów innych gatunków które oceniają nalot i podrost jarzębu brekinii, zabezpieczanie przed zgryzaniem), w RP Blok (usuwanie - wyrwanie i wycinanie - podrostów czeremchy amerykańskiej), w RP Biesiec (oznakowanie drzew na załamaniach i wzdłuż granicy rezerwatu), w RP Kamieniec (eliminacja inwazyjnego gatunku obcego rudbekii nagiej *Rudbeckia laciniata*), w RP Prądy (wykaszenie trzciny pospolitej, oznakowanie drzew na załamaniach i wzdłuż granicy rezerwatu), w RP Jaśkowice (wykoszenie pędów i wykopanie kłączy rdestowca), w RP Lesisko (wykoszenie ekspansywnych roślin zielnych zagłuszających odnowienie buka zwyczajnego).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych zrealizowano dodatkowe zadania, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, a mianowicie: Zespół Szkół w Tułowicach wykonał w 2017 r. dodatkowe zadanie pn. *Pielegnacja parku - wycinka drzew* na łączną kwotę 15,66 tys. zł. Ponadto Tauron Ekoenergia Sp. z o.o. wykonał w kwocie 239,7 tys. zł w 2016 r. barierę elektryczną zapobiegającą wpływowi ryb do ujęć turbozespołów.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawiają kolejne tabele. Tabele zawierają informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 37. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Projekt „Ochrona trzmiela i siedlisk z nim związanych oraz promowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie bioróżnorodności w Województwie Opolskim”	Lider: - Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera w Opolu Partnerzy: - Województwo Opolskie, - Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu, - Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu	2015-2017	4 222,28	Z	2015-2017	4 066,80	środki własne środki zewn.	
2.	Projekt „Inwentaryzacje przyrodnicze kluczem do edukacji ekologicznej i ochrony bioróżnorodności w województwie opolskim”	Lider: - Województwo Opolskie – Wojewódzki Urząd Pracy Partnerzy: - Muzeum Śląska Opolskiego - Zespół Parków Krajobrazowych - Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera - Gmina Pokój	2015-2017	5 237,00	Z	2015-2018	5 236,90	środki własne środki zewn.	Zrealizowany w 2018 r.
3.	Projekt „Bioróżnorodność Opolszczyzny – skarbem dziedzictwa przyrodniczego”	UMWO i WZMiUW w Opolu (realizacja), Gmina Prószków i OODR w Łosiuwie (partnerzy)	2015-2017	3 933,1	Cz	2015-2019	2 807,66	środki własne środki zewn.	
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							13 392,38		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							12 111,36		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane lub w trakcie realizacji

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 38. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Ochrona zagrożonych siedlisk przyrodniczych położonych na obszarze województwa opolskiego	RDOŚ	2016-2021	2 892,00	Cz	2016-2021	392,13	środki własne środki zewn.	-
2.	Ochrona wybranych siedlisk i gatunków w opolskich obszarach Natura 2000.	RDOŚ	2017-2021	b.d.	Cz	2017- 2021	365,52	środki własne środki zewn.	-
3.	Ustanowienie planów ochrony oraz wykonywanie zadań z zakresu ochrony czynnej w opolskich rezerwach przyrody w roku 2016	RDOŚ	2014-2020	210,00	Z	2016	169,10	środki własne środki zewn.	-
4.	Opracowanie projektu planu zadań ochronnych	RDOŚ	2016-2017	147,00	Z	2017	101,42	środki własne środki zewn.	-
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							3 249,00		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							2 028,17		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 39. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Pielęgnacja parku - wycinka drzew	Zespół Szkół w Tułowicach	2017	15,66	Powiat Opolski	
2.	EW Turawa- wykonanie bariery elektrycznej zapobiegającej wpływowi ryb do ujęć turbozespołów.	Tauron Ekoenergia Sp. z o.o.	12.2016	239,70	własne	
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań [tys. zł]				255,36		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.10. Zagrożenie poważnymi awariami

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zagrożenia poważnymi awariami zostały opisane w rozdziale 2.

4.10.1. Opis zmian stanu środowiska według zakładanych wskaźników

Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska

W następnej tabeli przedstawiono ocenę realizacji zaplanowanych działań w ramach Programu ochrony środowiska za pomocą wskaźników. Celem wprowadzania wskaźników w raportach przemawia fakt, że pozwalają one na porównanie sytuacji kształtującej się w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Tabela 40. Zestawienie wskaźników w zakresie zagrożenia poważnymi awariami realizowanych w latach 2016-2017

Lp.	Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2016	2017
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awariach (GIOŚ)	1 (dane za roku 2013)	0	b.d.	b.d.

4.10.2. Realizacja Programu ochrony środowiska

W latach 2016-2017 zrealizowano szereg zadań z zakresu ochrony przed zagrożeniami dotyczącymi poważnych awarii przemysłowych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie zagrożenia poważnymi awariami zakładał w sumie realizację 3 zadań monitorowanych na kwotę 7,6 mln zł. Zgodnie z założeniami Programu ochrony środowiska wszystkie zadania zaplanowane zrealizowano w okresie sprawozdawczym na kwotę 6,5 mln zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano wiele inwestycji polegających na doposażeniu jednostek w specjalistyczny sprzęt ratowniczy i dotyczących zakupu pojazdów ratunkowych. W roku 2017 Państwowa Straż Pożarna zrealizowała projekt pn.: „Bezpieczne pogranicze”, dzięki któremu wyposażono jednostkę w pojazdy specjalne i sprzęt ratowniczy.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska wykonano w latach 2016-2017 dodatkowych 12 zadań na łączną kwotę 7,5 mln zł.

W okresie sprawozdawczym Petrochemia – Blachownia S.A. zakupiła i zbudowała kształtki teflonowe w węźle rafinacji, wprowadziła sygnał ze stacjonarnych eksplozometrów do DCS. Dodatkowo wykonała zabezpieczenia antykorozyjne zbiorników magazynowych oraz wykonano system monitoring terenu Spółki, które miały ogromny wpływ na wystąpienie ewentualnych poważnych awarii przemysłowych.

Państwowa Straż Pożarna w latach 2016-2017 zrealizowała Projekt pn.: „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych” za łączną kwotę 6,6 mln zł. Zakupiony został dodatkowo sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – spektrometr promieniowania jonizującego,

ubrania chemoodporne, osobiste dawkomierze promieniowania, tarcza ochronna pirotechniczna oraz zestaw do symulacji skażeń i poboru próbek.

Szczegółowy opis realizacji zadań przedstawia kolejna tabela. Tabela zawiera informacje o rodzaju zrealizowanych zadań, zadaniach zrealizowanych częściowo bądź niezrealizowanych, dodatkowych zadaniach zrealizowanych przez podmioty, kosztach poniesionych na ten cel oraz źródłach finansowania. Dane te zostały zebrane bezpośrednio od podmiotów realizujących zadania.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 41. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zagrożenie poważnymi awariami" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Projekt „Bezpieczne pogranicze” - zakup pojazdów specjalnych i sprzętu ratowniczego	KW PSP w Opolu (+inne jednostki poza województwem opolskim)	2017	5.819,00	Z	2016	4 766,90	środki własne środki zewn.	-
2.	Ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy	KW PSP Opole KP PSP Strzelce Opolskie	2016	860,00	Z	2016	858,79	środki własne środki zewn.	-
3.	Ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy	KW PSP Opole KP PSP Nysa	2017	880,00	Z	2017	878,96	środki własne środki zewn.	-
łącznie planowany koszt realizacji zadań w latach 2016-2020[tys. zł]							7 559,00		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							6 504,65		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 42. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zagrożenie poważnymi awariami" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zakup i zabudowa kształtek teflonowych w węźle rafinacji	Petrochemia – Blachownia S.A.	2016	244,23	środki własne	Ograniczenie ryzyka wystąpienia nieszczelności spowodowanych korozją kwasową; ograniczenie emisji awaryjnej
2.	Wprowadzenie sygnału ze stacjonarnych eksplozymetrów do DCS		2017	30,00	środki własne	Wprowadzenie do DCS sygnału z 29 detektorów zlokalizowanych w obrębie instalacji. Ograniczenie skutków awarii poprzez szybkie wykrywanie nieszczelności.
3.	Wykonanie zabezpieczeń antykorozyjnych zbiorników magazynowych		2017	105,97	środki własne	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii.
4.	Wykonanie systemu monitoringu terenu Spółki		2016	119,21	środki własne	Ciągły monitoring newralgicznych pod względem możliwości wystąpienia awarii obszarów instalacji. Poprawa bezpieczeństwa pracy dzięki możliwości obserwacji pracowników wykonujących swoje zadania.
5.	Samochód z podnośnikiem hydraulicznym w ilości 3 szt. Projekt - „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych”	KW PSP Opole	2017	6 605,10	środki własne środki zewn.	
6.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – spektrometr promieniowania jonizującego.		2017	80,75	środki własne	
7.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – ubrania chemoodporne.		2017	62,75	środki własne	
9.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – osobiste dawkomierze promieniowania – 30 szt.		2017	74,91	środki własne	
10.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – tarcza ochronna pirotechniczna.		2017	20,00	środki własne	
11.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – zestaw do symulacji skażeń i poboru próbek		2017	37,00	środki własne	
12.	Sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – urządzenia		2017	91,02	środki własne	

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie	Przedsięwzięcia zrealizowane			Dodatkowe informacje o zadaniu
			Termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7
	do dekontaminacji.					
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]				7 470,94		

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

4.11. Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna

---

Cele zakładane do osiągnięcia na terenie województwa opolskiego w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej, partycypacji społecznej zostały opisane w rozdziale 2.

4.11.1. Realizacja Programu ochrony środowiska

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej, partycypacji społecznej zakładał w sumie realizację 3 zadań monitorowanych na kwotę 7,6 mln zł. Zrealizowano zadanie pn.: Edukacja ekologiczna - akcje "Salon Przyrody TAURON Ekoenergia" za kwotę 130 tys. zł. Jest to społeczna akcja adresowana do uczniów i nauczycieli szkół podstawowych z terenu działania Grupy TAURON. Laureaci Akcji - szkoły otrzymują nagrody celowe z przeznaczeniem na zorganizowanie nowoczesnej sali dydaktycznej w szkole pod nazwą „Sala Przyrody TAURONA” do nauki biologii, chemii i fizyki.

Celem akcji jest kreowanie pozytywnego wizerunku marki TAURON, skuteczne mobilizowanie szkół do podejmowania działań na rzecz środowiska, edukacja otoczenia w zakresie ochrony środowiska oraz zaangażowanie interesariuszy w wymierny efekt akcji w postaci otwarcia kolejnych nowoczesnych sal dydaktycznych pod marką TAURON.

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Tabela 43. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]	Stopień realizacji Z/N/Cz	Przedsięwzięcia zrealizowane			Przedsięwzięcia niezrealizowane – uwagi (powód braku realizacji, zakładany termin realizacji itp.)
						Faktyczny termin realizacji	Koszt zadania w latach 2016-2017 [tys. zł]	Źródła finansowania	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Edukacja ekologiczna - akcje "Salon Przyrody TAURON Ekoenergia"	TAURON Ekoenergia S.A.	2016-2020	400,00	Cz	do 2018	130,00	Środki własne	
łącznie planowany koszt realizacji zadań na lata 2016-2020 [tys. zł]							400,00		
łącznie poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2016-2017 [tys. zł]							130,00		

Objaśnienia: Z – zrealizowane, N – niezrealizowane, Cz – częściowo zrealizowane

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

5. ZESTAWIENIE KOSZTÓW REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W poniższej tabeli przedstawiono w sposób zwięzły informacje na temat kształtowania się nakładów na ochronę środowiska.

Tabela 44. Nakłady finansowe na ochronę środowiska w województwie opolskim na 1 mieszkańca, na tle średniej krajowej (środki trwałe, netto)

Lp.	Jednostka terytorialna	2007 [zł]	2008 [zł]	2009 [zł]	2010 [zł]	2011 [zł]	2012 [zł]	2013 [zł]	2014 [zł]	2015 [zł]	2016 [zł]	2017 [zł]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3
1.	Województwo opolskie	400,76	247,02	306,97	318,45	307,05	328,88	396,98	432,78	415,13	274,33	209,6
2.	Polska	197,31	223,75	279,71	286,36	318,31	265,15	281,83	370,24	394,23	169,60	177,64
	%	+103,11	+10,4	+9,75	+11,2	-3,67	+24	+40,86	+16,89	+5,3	+61,65	+17,99

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

W następnym tabeli przedstawiono koszty wdrażania Programu ochrony środowiska w podziale na poszczególne obszary interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pole elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenie poważnymi awariami,
- Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna.

Tabela 45. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2016-2017

Lp.	Wyszczególnienie	Koszty zaplanowane w Programie ochrony środowiska na lata 2016-2020 [tys. zł]			Koszty poniesione w ramach Programu ochrony środowiska w latach 2016-2017 [tys. zł]			
		Zadania własne	Zadania monitorowane	Suma kosztów zaplanowanych	Zadania własne	Zadania monitorowane	Zadania dodatkowe	Suma kosztów poniesionych
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	23 739,99	678 046,40	701 786,39	3 878,94	272 300,50	17 354,95	293 534,39
2.	Zagrożenia hałasem	249 230,00	546 005,3	795 235,3	182 568,06	656 565,92	335,00	839 468,98
3.	Pole elektromagnetyczne	-	926,00	926,00	-	-	-	0
4.	Gospodarowanie wodami	41 797,60	110 120,70	151 918,3	15 946	12 962,6	3 598,43	32 507,03
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	1 058,00	169 861,64	170 919,64	64,65	24 405,81	55,69	24 526,15
6.	Zasoby geologiczne	-	-	0	-	-	-	0

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”
za lata 2016-2017

Lp.	Wyszczególnienie	Koszty zaplanowane w Programie ochrony środowiska na lata 2016-2020 [tys. zł]			Koszty poniesione w ramach Programu ochrony środowiska w latach 2016-2017 [tys. zł]			
		Zadania własne	Zadania monitorowane	Suma kosztów zaplanowanych	Zadania własne	Zadania monitorowane	Zadania dodatkowe	Suma kosztów poniesionych
1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	Gleby	-	309,00	309,00	-	216,71	888,99	1 105,70
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	-	-	27 506,24	-	-	-	69 297,62
9.	Zasoby przyrodnicze	13 392,38	3 249,00	16 641,38	12 111,36	2 028,17	255,36	5 091,19
10.	Zagrożenie poważnymi awariami	-	7 559,00	7 559,00	-	6 504,65	74 70,94	13 975,59
11.	Edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna	-	400,00	400,00	-	130,00	-	130,00
łącznie [tys. zł]		329 217,97	1 516 477,04	1 873 201,254	214 569,01	975 114,36	29 959,36	1 219 642,7

[Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu ochrony środowiska]

6. PODSUMOWANIE REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2016-2017

W pierwszych dwóch latach obowiązywania Programu ochrony środowiska zrealizowano większość z zadań zaplanowanych do realizacji w latach 2016-2020. Łącznie w latach 2016-2017 wydatkowano na zadania związane z ochroną środowiska 1 219,6 mln zł.

W Raporcie z wykonania Programu ochrony środowiska nie zamieszczono informacji dotyczących realizacji obowiązujących w czasie sprawozdawczym innych dokumentów strategicznych, tj.: programów ochrony powietrza, planu gospodarki odpadami oraz programu ochrony środowiska przed hałasem.

Zadania własne

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” zakładał realizację:

- w zakresie ochrony powietrza zakładał 14 zadań własnych na kwotę 23,74 mln zł,
- w zakresie zagrożenia hałasem 7 zadań na łączną kwotę 249,23 mln zł,
- w zakresie gospodarowania wodami 5 zadań na łączną kwotę 41,79 mln zł,
- w zakresie gospodarki wodno-ściekowej 3 zadań na łączną kwotę 1,06 mln zł,
- w zakresie ochrony przyrody zakładał w sumie realizację 3 zadań własnych o łącznej wartości 13,4 mln zł.

Zgodnie z założeniami Programu ochrony środowiska zrealizowano w zakresie ochrony powietrza 3 zadania własne, a 4 zadania są w trakcie realizacji lub ukończono je w 2018 roku. Powodem niezrealizowania 3 zadań był brak środków finansowych w postaci dofinansowania tych zadań.

W ramach dodatkowych zadań związanych z ochroną powietrza Marszałek Województwa Opolskiego za pomocą Departamentu Ochrony Środowiska przygotował przyjętą przez Sejmik Województwa Opolskiego dnia 26 września 2017 r. uchwałą nr XXXII/367/201 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa opolskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W zakresie ochrony klimatu akustycznego wszystkie zaplanowane w Programie ochrony środowiska zadania zostały zrealizowane. Rzeczywista wydana kwota była dużo mniejsza niż zakładana tj. 182,57 mln zł. Zdecydowana większość (6 zadań) dotyczyła działań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich. Jedno zadanie dotyczyło prowadzenia okresowych pomiarów hałasu oraz opracowania map akustycznych. Wszystkie zadania zrealizował Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu.

Tylko 2 zadania związane z gospodarowaniem wodami zostały w założonym okresie zrealizowane: *modernizacja i uzupełnienie prawostronnego obwałowania rzeki Odry na odcinku km 160+200-163+700 w miejscowościach: Borki, Dobrzeń Mały i Dobrzeń Wielki (etap II część B) oraz budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry Rataje w m. Brzegu* za łączną kwotę 15,95 mln zł. Wszystkie zadania dotyczyły ochrony przeciwpowodziowej. Realizację zadań skomplikowało przeniesienie kompetencji z jednostki podległej Województwu Opolskiemu do nowego organu – Wód Polskich.

Ponadto w ramach zadań własnych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska zrealizowano 5 zadań na łączną kwotę 3,6 mln zł. Opracowano dokumentację techniczną dla zadania *przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej, Białej Głuchołaskiej, Dzikiej Orlicy*, w ramach której planowana jest budowa lub modernizacja 20 przepławek na rzece Białej Głuchołaskiej oraz 3 przepławki na rzece Nysie Kłodzkiej.

Wszystkie zadania dotyczące inwestycji kanalizacyjno-wodnych realizowane były przez jednostki organizacyjne województwa opolskiego tj. szpitale.

W zakresie ochrony przyrody zrealizowano 2 zadania, a trzecie jest w trakcie realizacji.

Zrealizowano już zadanie „*Ochrona trzmiela i siedlisk z nim związanych oraz promowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie bioróżnorodności w Województwie Opolskim*”. Projekt ten obejmował zadania inwestycyjne: remont trzech obiektów zabytkowych w Muzeum Wsi Opolskiej na potrzeby stworzenia bazy edukacji ekologicznej oraz dostosowanie Teatru im. J. Kochanowskiego poprzez montaż windy, do potrzeb osób niepełnosprawnych uczestniczących w projekcie, a także działania nieinwestycyjne. W ramach projektu zaplanowano szeroki zakres działań edukacyjno-informacyjnych – warsztaty, spektakle itp. W projekcie realizowano działania służące poprawie stanu i ochrony różnorodności biologicznej z uwzględnieniem podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców i promowaniem proekologicznych zachowań.

Zrealizowano także projekt „*Inwentaryzacje przyrodnicze kluczem do edukacji ekologicznej i ochrony bioróżnorodności w województwie opolskim*”. Celem projektu była ochrona, przywrócenie i wzmocnienie różnorodności biologicznej na terenie województwa opolskiego, poprzez przeprowadzenie inwentaryzacji zadrzewień, nasadzeń uzupełniających, prace pielęgnacyjne, inwentaryzację wałek województwa opolskiego oraz działania edukacyjne.

Projektem w trakcie realizacji jest „*Bioróżnorodność Opolszczyzny – skarbem dziedzictwa przyrodniczego*”. Dotychczas wydatkowano na nie kwotę 2 807,66 tys. zł. Projekt ten jest projektem wielokierunkowym i obejmuje dwie podstawowe grupy działań polegające na: wykonaniu inwestycji na Stawie Nowokuźnickim a także prowadzeniu działalności informacyjno-edukacyjnej z zakresu ochrony bioróżnorodności regionu. Głównym celem projektu jest uświadomienie mieszkańcom Opolszczyzny potrzeby ochrony zagrożonych gatunków jako istotnego elementu biosystemu. Na przestrzeni ponad 3 lat zorganizowano wiele spotkań, szkoleń i warsztatów o tematyce proekologicznej, konkursów oraz warsztatów edukacyjnych. W części inwestycyjnej wykonano rów opaskowy oraz kompleksowy remont ścieżki edukacyjnej prowadzącej wzdłuż wschodniej części Stawu Nowokuźnickiego – rezerwatu przyrody o powierzchni 28,91 ha, który położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”. Projekt ten jest realizowany przez Marszałka Województwa i WZMiUW w Opolu (realizacja), Gminę Prószków i OODR w Łosiowie (partnerzy).

Zadania monitorowane

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony powietrza zakładał w sumie realizację 34 zadań monitorowanych na kwotę ok. 678 mln zł.

Zgodnie z założeniami Programu ochrony środowiska zrealizowano 26 zadań, a 5 zadań jest w trakcie realizacji. Jedno z zadań przewidzianych na lata sprawozdawcze wykonano dopiero w 2018 r. Łącznie w latach 2016-2017 wydano na zadania 272,3 mln zł. Brak środków lub brak dofinansowania był powodem niezrealizowania 2 zadań.

Zrealizowane zadania dotyczyły w większości likwidacji niskiej emisji, w tym głównie modernizacji, budowy i podłączenia sieci ciepłowniczych, termomodernizacji obiektów oraz różne inwestycje w zakładach przemysłowych i energetycznych związane z ograniczaniem emisji pyłów i gazów.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakłady przemysłowe i energetyczne wykonały w latach 2016-2017 dodatkowych 8 zadań na łączną kwotę 17,35 mln zł.

W zakresie zagrożenia hałasem w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań, głównie dotyczących modernizacji i budowy dróg. W zakresie realizowanych inwestycji drogowych, skupiono się na drogach o zasięgu krajowym i wojewódzkim, natomiast inwestycje prowadzone na drogach powiatowych, gminnych i dojazdowych winny być wykazane raportach z realizacji powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie zagrożenia hałasem zakładał w sumie realizację na lata 2016-2017 jedenastu zadań na kwotę 546 mln zł. Zdecydowana większość dotyczyła działań inwestycyjnych na drogach krajowych w kategorii: budowa i rozbudowa obwodnic, dróg, skrzyżowań, przepustów i mostów, ciągów pieszo-rowerowych oraz ich remontów. Całkowicie lub częściowo zrealizowano 8 zadań na kwotę 656,57 mln zł. Dwóch zadań nie zrealizowano w zakładanym okresie. Zadanie pn. „*prowadzenie okresowych pomiarów hałasu przy drogach krajowych oraz opracowanie map akustycznych*” (GDDKiA) zostało zrealizowane w roku 2018 r. Jednego zadania z powodu braku danych nie analizowano.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakład BA VIDRO Portugalia wykonał w latach 2016-2017 dodatkowe 2 zadania związane z ochroną przed hałasem (ekrany akustyczne i zmiana lokalizacji kompresora) na łączną kwotę 335 tys. zł.

W zakresie pól elektromagnetycznych w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” przewidziano tylko 2 zadania monitorowane (ciągłe) na kwotę 962 tys. zł, dla których podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu.

W zakresie gospodarowania wodami w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań, głównie dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Do 1 stycznia 2018 r. zadania własne w tym zakresie realizowane były przez zarządy melioracji i urzędzeń wodnych ponieważ leżały w kompetencjach samorządów wojewódzkich. Od 1 stycznia 2018 roku głównym podmiotem odpowiedzialnym za krajową gospodarkę wodną jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Wody Polskie prowadzą działania z zakresu ochrony przed powodzią i suszą oraz ochrony jakości naszych zasobów wodnych, wykonują prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych, które są własnością Skarbu Państwa, naliczają i pobierają opłaty za usługi wodne, wydają decyzje administracyjne (decyzje wodnoprawne). Wody Polskie pełnią też funkcję organu regulacyjnego w celu ochrony mieszkańców przed nieuzasadnionymi podwyżkami cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarowania wodami zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 czterech zadań na kwotę 110,12 mln zł. Zadania dotyczyły inwestycji związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz z zarządzaniem powodzią i suszą. Jedno zadanie zostało zrealizowane na kwotę 12,7 mln zł., a trzy zadania są w trakcie realizacji. Łączna kwota wydana na gospodarowanie wodami w latach 2016-2017 przez podmiot odpowiedzialny za krajową gospodarkę wodną tj. Państwowe Gospodarstwo Wodne

Wody Polskie wynosi 12,96 mln zł. Zadania realizowały RZGW w Poznaniu (3 zadania) i RZGW w Gliwicach (1 zadanie).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska w latach 2014-2016 w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej oraz w Regionalnych Zarządach Gospodarki Wodnej trwały prace nad opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. W dniu 22 grudnia 2014 r. projekty planów, w tym Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty, zostały opublikowane na stronie internetowej powodz.gov.pl i do 22 czerwca 2015 r. trwał proces konsultacji społecznych. Opracowana została także strategiczna ocena oddziaływania na środowisko PZRP. Projekt planu zawierający uwagi z konsultacji społecznych oraz uwzględniający wyniki SOOŚ został przesłany w ostatnim kwartale 2015 przez KZGW do konsultacji międzyresortowych. Po uwzględnieniu uwag z konsultacji międzyresortowych, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Odry (zawierający w treści Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty), dnia 1 grudnia 2016 r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w postaci Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry – poz. 1938.

Ponadto założono do realizacji na lata 2016-2020 *Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy*. Jego zakres obejmuje identyfikację i hierarchizację obszarów zagrożonych wystąpieniem zjawiska suszy na poszczególnych obszarach dorzeczy, ocena potrzeb w zakresie ochrony przed suszą oraz opracowanie zestawu działań mających na celu przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w województwie opolskim przeprowadzono w latach 2016-2017 szereg działań związanych z budową i modernizacją sieci wodno-kanalizacyjnych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zakładał w sumie realizację w latach 2016-2017 dwunastu zadań na kwotę 169,86 mln zł. Zdecydowana większość dotyczyła działań inwestycyjnych związanych z budową i modernizacją sieci wodno-kanalizacyjnych. Całkowicie zrealizowano 8 zadań, a częściowo lub są w trakcie realizacji 3 zadania na kwotę 24,4 mln zł. Jednego zadania nie zrealizowano w zakładanym okresie i przesunięto okres jego wykonania na lata 2022-2025. Dotyczyło to zadania „*Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Przemysłowej wraz z układem wód zawracanych w JB Energetyka*” (Grupa Azoty ZAK S.A.).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, zakład Petrochemia – Blachownia S.A. wykonał w 2017 dodatkowe zadanie pn. *Modernizacja odwodnień zbiorników magazynowych* związane z gospodarką wodno-ściekową na łączną kwotę 55,69 tys. zł.

Jednym z istotnych celów w zakresie ochrony zasobów kopalni zgodnie z polityką ekologiczną państwa jest ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalni w eksploatowanych złożach. Wszystkie zadania ujęte w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”

to prace ciągłe marszałka, starosty, prezydenta/burmistrza/wójta związane przede wszystkim z kontrolą przedsiębiorców i uwzględnianiem złóż w opracowaniach planistycznych. Dla zadań tych nie określono kosztów ponieważ opłacane są przeważnie z bieżących środków własnych.

Większość zadań dotyczących gleb i ujętych w „Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” to prace ciągłe samorządów, instytucji podległych wojewodzie czy organów kontroli. Dla zadań tych nie określono kosztów ponieważ opłacane są przeważnie z bieżących środków własnych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony gleb zakładał w sumie realizację 2 zadań monitorowanych o łącznej wartości 309 tys. zł. W okresie sprawozdawczym zrealizowano jedno zadanie tj. *rekultywację wyrobiska ODRA I*. Drugie planowane do realizacji zadanie: *Opracowanie projektów planów remediacji dla dwóch obszarów zanieczyszczonych: „Blachownia1” i „Olszowa”* nie zostało wykonane, a podmiot odpowiedzialny za jego realizację tj. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu nie przedstawił szczegółowych informacji na temat przyczyn braku realizacji zadania.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska zakład WIK Turawa wykonał w 2017 dodatkowe zadanie pn. *Usprawnienie systemu gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym* związane z gospodarką wodno-ściekową na łączną kwotę 888,89 tys. zł. Zadanie polegało na przebudowie istniejącego budynku prasy osadów, zabudowie linii technologicznej do przerobu osadu ściekowego, wybudowaniu wiaty magazynowej na produkt i zakupie wózka widłowego. Dzięki realizacji inwestycji powstający w oczyszczalni ścieków osad nie jest już odpadem lecz w połączeniu z wysokoreaktywnym wapnem stanowi polepszacz glebowy. Spółka WIK Turawa posiada stosowne dopuszczenia na wprowadzenie polepszacza do obrotu handlowego.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie ochrony przyrody zakładał w sumie realizację 4 zadań monitorowanych przewidzianych o łącznej wartości 3,25 mln zł. W okresie sprawozdawczym zrealizowano dwa zadania, a następne 2 są w trakcie realizacji. Łącznie wydano w latach 2016-2017 na realizację zadań 2,03 mln zł. Podmiotem odpowiedzialnym i realizującym projekty monitorowane jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Projekt *„Ochrona zagrożonych siedlisk przyrodniczych położonych na obszarze województwa opolskiego”* jest zrealizowany częściowo. Poniesione koszty w okresie sprawozdawczym wyniosły 365,52 tys. zł. Projekt zakłada m.in.: sporządzenie planów ochrony dla 12 rezerwatów przyrody (Lubsza, Przylesie, Bażany, Płużnica, Przysiecz, Jaskowice, Jeleni Dwór, Przyłęk, Boże Oko, Lesisko, Rogalice, Leśna Woda), usuwanie gatunków inwazyjnych, w tym m.in. barszczu Sosnowskiego z terenów rezerwatu przyrody „Góra Gipsowa” i terenów sąsiadujących.

Kolejnym zrealizowanym częściowo projektem jest projekt pn.: *„Ochrona wybranych siedlisk i gatunków w opolskich obszarach Natura 2000”*. W ramach operacji założono prowadzenie wypasu na murawach kserotermicznych, ograniczenie antropopresji na murawy poprzez ich ogrodzenie i budowę ścieżki edukacyjnej w obszarze Natura 2000 Góra Św. Anny; ograniczenie drapieżnictwa poprzez montaż ogrodzeń elektrycznych na wyspach w obszarze Natura 2000 Zbiornik Nyski oraz wycinką zarastających wyspy krzewów i drzew; przywróceniu ekstensywnego użytkowania kośnego poprzez usunięcie zakrzewień lub wykoszenie wraz z wprowadzeniem rośliny rodzicielskiej na odtworzonych powierzchniach w obszarach Natura 2000 Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą i Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą; usuwanie tawuły kutnerowatej w obszarze natura 2000 Bory Niemodlińskie; remont budynku stanowiącego siedlisko Podkowca małego

Rhinolophus hipposideros w obszarze Natura 2000 Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka, usuwanie rdestowców i niecierpka gruczołowatego w granicach obszarów Natura 2000: Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej (w tym w granicach RP Kokorycz i Dębina), Przyłęk nad Białą Głuchołaską i Żywocickie Łęgi.

Zrealizowano również projekt pn.: „Ustanowienie planów ochrony oraz wykonywanie zadań z zakresu ochrony czynnej w opolskich rezerwach przyrody w roku 2016”, w tym m.in.: opracowano projekty planów ochrony dla 5 rezerwatów przyrody, tj. „Olszak”, „Staw Nowokuźnicki”, „Komorzno”, „Krzywiczyny”, „Barucice”, opracowano projekty planów zadań ochronnych dla 3 obszarów Natura 2000: „Bory Niemodlińskie”, „Lasy Barucickie”, „Łęg Zdieszowicki”, realizowano zapisy ustanowionych planów ochrony dla rezerwatu przyrody „Smolnik”, rezerwatu przyrody „Góra Gipsowa” i rezerwatu przyrody „Ligota Dolna”, wykonano dokumentację projektową na potrzeby remontu budynku stanowiącego siedlisko Podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* w obszarze Natura 2000 Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka.

Zrealizowano również projekt za kwotę 101,42 tys. zł., który obejmował: opracowanie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szumirad PLH160020, rozpoznanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w rezerwacie przyrody Smolnik oraz wykonanie działań z zakresu czynnej ochrony w wybranych rezerwach przyrody województwa opolskiego, w tym: w RP Kamień Śląski (wycinka drzew, krzewów i podrostów innych gatunków które ocieniają nalot i podrost jarzębu brekinii, zabezpieczanie przed zgryzaniem), w RP Blok (usuwanie - wrywanie i wycinanie - podrostów czeremchy amerykańskiej), w RP Biesiec (oznakowanie drzew na załamaniach i wzdłuż granicy rezerwatu), w RP Kamieniec (eliminacja inwazyjnego gatunku obcego rudbekii nagiej *Rudbeckia laciniata*), w RP Prądy (wykaszenie trzciny pospolitej, oznakowanie drzew na załamaniach i wzdłuż granicy rezerwatu), w RP Jaśkowice (wykoszenie pędów i wykopanie kłączy rdestowca), w RP Lesisko (wykoszenie ekspansywnych roślin zielnych zagłuszających odnowienie buka zwyczajnego).

Ponadto w ramach zadań monitorowanych zrealizowano dodatkowe zadania, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska, a mianowicie: Zespół Szkół w Tułowicach wykonał w 2017 r. dodatkowe zadanie pn. *Pielegnacja parku - wycinka drzew* na łączną kwotę 15,66 tys. zł. Ponadto Tauron Ekoenergia Sp. z o.o. wykonał w kwocie 239,7 tys. zł w 2016 r. barierę elektryczną zapobiegającą wpływaniu ryb do ujęć turbozespołów.

W latach 2016-2017 zrealizowano szereg zadań z zakresu ochrony przed zagrożeniami dotyczącymi poważnych awarii przemysłowych.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie zagrożenia poważnymi awariami zakładał w sumie realizację 3 zadań monitorowanych na kwotę 7,6 mln zł. Zgodnie z założeniami Programu ochrony środowiska wszystkie zadania zaplanowane zrealizowano w okresie sprawozdawczym na kwotę 6,5 mln zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano wiele inwestycji polegających na doposażeniu jednostek w specjalistyczny sprzęt ratowniczy i dotyczących zakupu pojazdów ratunkowych. W roku 2017 Państwowa Straż Pożarna zrealizowała projekt pn.: „Bezpieczne pogranicze”, dzięki któremu wyposażono jednostkę w pojazdy specjalne i sprzęt ratowniczy.

Ponadto w ramach zadań monitorowanych, które nie były przewidziane w Programie ochrony środowiska wykonano w latach 2016-2017 dodatkowych 12 zadań na łączną kwotę 7,5 mln zł.

W okresie sprawozdawczym Petrochemia – Blachownia S.A. zakupiła i zabudowała kształtki teflonowe w węźle rafinacji, wprowadziła sygnał ze stacjonarnych eksplozometrów do DCS. Dodatkowo wykonała zabezpieczenia antykorozyjne zbiorników magazynowych oraz wykonano system monitoring terenu Spółki, które miały ogromny wpływ na wystąpienie ewentualnych poważnych awarii przemysłowych.

Państwowa Straż Pożarna w latach 2016-2017 zrealizowała Projekt pn.: „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych” za łączną kwotę 6,6 mln zł. Zakupiony został dodatkowo sprzęt do likwidacji zagrożeń radiacyjnych – spektrometr promieniowania jonizującego, ubrania chemoodporne, osobiste dawkomierze promieniowania, tarcza ochronna pirotechniczna oraz zestaw do symulacji skażeń i poboru próbek.

„Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020” w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej, partycypacji społecznej zakładał w sumie realizację 3 zadań monitorowanych na kwotę 7,6 mln zł. Zrealizowano zadanie pn.: Edukacja ekologiczna - akcje "Salon Przyrody TAURON Ekoenergia" za kwotę 130 tys. zł. Jest to społeczna akcja adresowana do uczniów i nauczycieli szkół podstawowych z terenu działania Grupy TAURON. Laureaci Akcji - szkoły otrzymują nagrody celowe z przeznaczeniem na zorganizowanie nowoczesnej sali dydaktycznej w szkole pod nazwą „Sala Przyrody TAURONA” do nauki biologii, chemii i fizyki.

Celem akcji jest kreowanie pozytywnego wizerunku marki TAURON, skuteczne mobilizowanie szkół do podejmowania działań na rzecz środowiska, edukacja otoczenia w zakresie ochrony środowiska oraz zaangażowanie interesariuszy w wymierny efekt akcji w postaci otwarcia kolejnych nowoczesnych sal dydaktycznych pod marką TAURON.

7. SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w województwie opolskim w tys. ton .....
Tabela 2. Ocena jakości powietrza dla strefy miasto Opole przeprowadzona w latach 2007-2017 .....
Tabela 3. Ocena jakości powietrza dla strefy opolskiej przeprowadzona w latach 2007-2017 .....
Tabela 4. Wyniki klasyfikacji oceny bieżącej w strefie opolskiej dla kryterium ochrony roślin 2007-2017 .....
Tabela 5. Zestawienie wskaźników w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza realizowanych w latach 2016-2017 .....
Tabela 6. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 7. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 8. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "ochrona klimatu i jakości powietrza" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 9. Liczba mieszkańców eksponowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu LDWN na terenie miasta Olesno .....
Tabela 10. Liczba mieszkańców eksponowanych na hałas drogowy w przedziałach wartości poziomu LN na terenie miasta Olesno .....
Tabela 11. Zestawienie wskaźników w zakresie zagrożenia hałasem realizowanych w latach 2016-2017 .....
Tabela 12. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 13. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 14. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zagrożenia hałasem" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 15. Zestawienie wskaźników w zakresie pól elektromagnetycznych realizowanych w latach 2016-2017 .....
Tabela 16. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "pola elektromagnetyczne" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 17. Wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych w województwie opolskim w latach 2016 i 2017 .....
Tabela 18. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych .....
Tabela 19. Zestawienie wskaźników w zakresie gospodarowania wodami realizowanych w latach 2016-2017 .....
Tabela 20. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 21. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 22. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji " gospodarowanie wodami " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017 .....
Tabela 23. Klasyfikacja jakości wód podziemnych .....
Tabela 24. Klasyfikacja jakości wód podziemnych .....
Tabela 25. Zestawienie wskaźników w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowanych w latach 2016-2017 .....

- Tabela 26. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 27. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 28. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji " gospodarka wodno-ściekowa " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 29. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji oraz grunty zrehabilitowane i zagospodarowane.....
- Tabela 30. Zestawienie wskaźników w zakresie gleb realizowanych w latach 2016-2017.....
- Tabela 31. Zestawienie wskaźników w zakresie zasobów geologicznych realizowanych w latach 2016-2017.....
- Tabela 32. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "gleby" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 33. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "gleby " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 34. Zmiany powierzchni obszarów chronionych na przestrzeni lat 2010-2017 (ha).....
- Tabela 35. Zmiany powierzchni obszarów leśnych [ha].....
- Tabela 36. Zestawienie wskaźników w zakresie zasobów przyrodniczych realizowanych w latach 2016-2017.....
- Tabela 37. Zestawienie realizacji zadań własnych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 38. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 39. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zasoby przyrodnicze " wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 40. Zestawienie wskaźników w zakresie zagrożenia poważnymi awariami realizowanych w latach 2016-2017.....
- Tabela 41. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zagrożenie poważnymi awariami" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 42. Zestawienie realizacji zadań dodatkowych zrealizowanych w obszarze interwencji "zagrożenie poważnymi awariami" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 43. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "edukacja i świadomość ekologiczna, partycypacja społeczna" wraz z ich finansowaniem w latach 2016-2017.....
- Tabela 44. Nakłady finansowe na ochronę środowiska w województwie opolskim na 1 mieszkańca, na tle średniej krajowej (środki trwałe, netto).....
- Tabela 45. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2016-2017.....

8. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych w województwie opolskim w 2016 r. [źródło:
WIOŚ] .....

